

KIR. KÖZJEGYZŐK
K Ö Z L Ö N Y E

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

KIADJA

A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer

(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1931.

Held János könyvnyomdája II., Margit-körut 7. Telefon Aut.: 536—95.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli fõrvénykezés és a közjegyzõi gyakorlat számára

Felelõs szerkesztõ:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyzõ.

Szerkesztõség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. Aut. 517—16.

A Magyarországi Királyi Közjegyzõk Országos Egyletének postatakarékpénztári csekkszámja: 41.951.

MAGYARÁZATOK AZ 1930. ÉVI XXXIV. T.-C. 21. 56. 132. ÉS 139. §-AI GYAKORLATI ALKALMAZÁSÁHOZ.

Irta: *dr. Körössy Bertalan* budapesti kir. közjegyzõ.

Az 1930. évi XXXIV. t.-c., melyet röviden „Te”-nek fogok nevezni. 21. 56. 132. és 139. §-aiban a kir. közjegyzõket új feladatok elé állította.

E szakaszok közül gyakoriságánál fogva az 56-ik §-ban foglalt új közjegyzõi munkakörrel szándékozom bővebben és különösen *gyakorlati* szempontból részletesebben foglalkozni.

A Te. 56-ik §-át már két hónap óta átvittük a gyakorlatba. Minthogy azonban a gyakorlat még kezdetleges és nem egyöntetű, megkísérlem az általam helyesnek vélt és több kártársamtól jónak talált eljárást tájékoztatóul ismertetni egyrészt kiegészítéséül azon kis dolgozatomnak, melyet errõl Közlönyünk múlt évi decemberi számában nagy körvonalakban írtam, másrészt reflektálva az idevonatkozóan — tudomásom szerint — eddig megjelent munkákra, valamint kamaránk szűkebbkörű értekezletén felmerült véleményekre és a vitás kérdésekre is.

Dr. Körössy Bertalan. Magyarázatok a 1930 évi XXXIV. t.-c.
21. 56. 132 és 139. §-ai gyakorlati alkalmazásához.

Dr. Szemerjai-Petrán Tibor. Hullámverések a Te. körül.

Közlemények.

Áthelyezés.

Kinevezés.

Halálozás.

A kir. közjegyzõk és jelöltek nyugdíjszabályzata

A budapesti kamara értekezlete.

A pécsi kamara memoranduma az igazságügyminiszterhez.

A budapesti kamara közgyûlése.

Megjegyzések a fõrvénykezés egyszerűsítési törvény körül folyó vitához.

A közjegyzõk gyámhatósági képviseleti joga.

A kereskedelmi levelek illetékmentessége.

A megkísérlett ingatlan árverési díja.

Irodalom.

Kihirdetett törvények.

Rendeletek.

56. §.

(házasfelek különélésének tanúsítása.)

I.

Sorra veszem egyenként a következő kérdéseket:

1. Mire vonatkozik a tanúsítvány és mi is az tulajdonképpen?

Erre nézve útmutatást ad az 1894:XXXI. t.-c. 77. §-ának a.) pontja, mely így szól: „a házasság felbontását kérheti az a házastfél, *kit házastársa* szándékosan és jogos ok nélkül *elhagyott*;

a.) ha a házassági életközösséget megbontó házastfél a *házastársának elhagyásától számított 6 hó elteltével* bírói határozattal az életközösség visszaállítására lett kötelezve és e határozatnak a bíróilag megszabott határidő alatt igazolatlanul eleget nem tesz.”

továbbá az 1911. évi I. t.-c. (röviden Pp.) 648. §-a, mely így hangzik: „az 1894:XXXI. t.-c. 77. §-ának a.) pontja esetében a házassági életközösséget megbontó házastfélnek a *házassági életközösség visszaállítására való kötelezését annál a bíróságnál kell kérni, amely a házassági perre illetékes.* A kérelem előterjesztésére az *elhagyott házastárs* az 1894:XXXI. t.-c. 87. §-ának esetében pedig a törvényes képviselő van jogosítva”;

végül a Te. 56-ik §-ának eme rendelkezése: „a kérelemben elő kell adni az *elhagyásra és az elhagyás tartamára vonatkozó adatokat és bizonyítékokat.* Ez utóbbiak tekintetében kir. közjegyző részéről felvett *tanúsítványt* kell bemutatni. A kir. közjegyző a tanúsítvány kiállítása végett a fél által megnevezett *tanúkat* az előleges bizonyítás felvétel szabályai szerint *hallgatja ki és esketi meg.*”

Ezekből a törvényes rendelkezésekből kitűnik, hogy ez a tanúsítvány nem egyéb, mint: *a házastársától elhagyott házastfélnek a házassági életközösség visszaállítására való köteleztetéshez szükséges „az elhagyásra és az elhagyás tartamára” vonatkozó „a fél által megnevezett” tanúk esküvel megerősített vallomásának közjegyzői tanúsítása-*

ban nyilvánító és a később esetleg megindítandó bontó perben valószínűsítő jelentőségű bizonyíték.

E tanúsítvány kreálásának *célja* — a miniszteri indoklás szerint — az volt, hogy nagyobb garanciájú bizonyítékot állítson az eddigi községi (helyhatósági) bizonyítványok helyébe, mert „ezt a községi bizonyítványt — a helytelenül kialakult gyakorlat szerint — többnyire minden további vizsgálat nélkül kiadták a félnek, ha a tényeket két előállított tanú eskü nélkül, sokszor szíveségből és a tények ismerete nélkül bizonyította. Ez nem felelt meg az eljárás komolyságának és annak a fontos szempontnak, hogy könnyelműen indított bontópereket közérdekből meg kell akadályozni.”

Ennek az erősebb és megbízhatóbb bizonyítéknak (tanúsítványnak) az alapját a tanúknak a közjegyző által az előleges bizonyítás felvétel szabályai szerint történő kihallgatása és megesketése képezi.

2. Hová, mely tanúsítványok közé osztandó be az új tanúsítvány?

Amint azt már múlt évi december havi cikkemben leszögeztem, az minden kétségen felül áll, hogy ezen új fajta tanúsítvány kiállításánál *a közjegyző sajátlagos, vagyis önálló hatáskörében jár el* és ebből következnek, hogy *helyét a közjegyzői tanúsítványok körében is megállapítsuk.* Ez azonban nem könnyű feladat.

Dr. Elbel Tibor kartársam Közlönyünk előző számában „*Az elhagyásra és az elhagyás tartamára vonatkozó bizonyítékok tanúsítása*” tárgyában cikket írt, melyben alaposan megokolt azon véleményét nyilvánította, hogy ezt a tanúsítványt „az 1930. évi XXXIV. t.-cikkel megalkotott *sajátos jellegű közjegyzői tanúsítványnak* tekintsük, melynek felvételénél alkalmazhatjuk a közjegyzői tanúsításoknál szokásos eljárási módot, de természete és lényeges tulajdonságai révén nem sorozhatjuk be az 1874. évi XXXV. törvénycikk VIII. fejezetében tárgyazott tanúsítványok közé.”

Bár e dolgozatom irásánál teljesen *gyakorlatias* célok vezetnek és ilyen szempontból nincs nagyobb jelentősége a kategorizálásnak, mégis osztom nevezett kartársamnak idézett véleményét. Nézetem szerint is itt egy sajátlagos termé-

szetű, egészen új fajta tanúsítványról van szó, mely az 1874. évi XXXV. t.-c.-nek sem 96. sem 97. §-a alá nem vonható teljesen — legfennebb csak részben — t. i. tartalma szerint *mint tanúvallomásokban jelentkező nyilatkozat* a 96. §. alá és *mint nem taratív, hanem exemplificatív felsorolású tanúsítvány* a 97. §. alá lenne sorozható. De mindkét beosztás erőltetett volna. Nincs is szükség reá. Marad: novum, *különleges tanúsítvány*, mert ilyen tanúsítványt, amelynél *tanúkat kell kihallgatni és megeskettetni*: kir. közjegyző a Te. életbelépéséig még nem állított ki.

Ezekkel összefüggésben e helyen emlitem meg, hogy ez a tanúsítvány nézetem szerint röviden és egyszerűen: „*a házasságok különélésének tanúsítása*“ vezérszó alatt lenne a tanúsítványok névsorába beiktatható.

3. Milyen alakban veendő fel a tanúsítvány alapját képező jegyzőkönyv és főképpen: a kir. közjegyzőre, megkereső félre és a tanúkra milyen törvényes szabályok alkalmazandók?

A *közjegyzőre* nézve: a jegyzőkönyv felvételének alakját, illetve alakjait a közjegyzői törvény (1874:XXXV. t.-c. 103. §.) szabályozza, úgy amint azt a minták is feltűntetik. Ugyanazon ügyre vonatkozólag ugyanazon közjegyzőnél rendszerint csak egy jegyzőkönyv veendő fel és így csak egy ízben iktatandó ügykönyvbe s látandó el ügyszámmal még akkor is, ha a fél és tanúk külön-külön más napokon jelennének meg, mely esetben a már előbb (előző napokon) ügyszámmal ellátott jegyzőkönyv folytatandó lesz, amint ez az egyik közölt mintából is kitűnik. Különben is ez a törvényes gyakorlat több más tanúsítványnál és ez természetes is.

Jegyzőkönyvi mintákat dr. Bares Ernő és dr. Antalffy Zsiros Aladár kartársaim már közölték is Közlönyünkben; Dr. Horváth Kálmán és dr. Kepes János kartársaim pedig többféle célszerűen szerkesztett mintákat készítettek, melyeket én is alapul vettem. Valószínű, hogy még több minta is fog megjelenni. Ilyen mintákat én is közreadok.

Ezekre a mintákra csak annyit jegyzek meg, hogy minden követelménynek és valamennyi kartársamnak telje-

sen megfelelő mintát készíteni az izlések és felfogások különbözősége miatt szerfelett nehéz. Az enyéimék is csak jószándékú kísérletek. Kivánatos lenne, ha ezeket jobbak és célszerűbbek követnék.

A *félre* nézve (személyazonosság, név, foglalkozás, lakhely, írni nem tudás, nyelv nem értés stb. eseteire) általában a *közjegyzői törvénynek a tanúsítványi ügykörből idevágó rendelkezései irányadóak*.

A *tanúra* nézve különösen kihallgatására, megeskettetésére, (tanúskodási képesség, név, foglalkozás, lakhely, személyazonosság, nyelv nem értés, előzetes figyelmeztetés a hamis eskü következményeire, nacionálé, írni nem tudás, stb. eseteire) a *Pp. idevonatkozó szabályai szerint kell eljárnia a közjegyzőnek*.

Ezekből láthatjuk, hogy itt egy kettéágazó eljárásról a *közjegyzőnek kettős* vagyis *közjegyzői és bírói szerepéről* van szó és a Te. 56. §-ában foglaltak alapul vételével a *közjegyzői törvény és a Pp. idevágó rendelkezéseit kell alkalmazni* ezen új fajta tanúsítványnál, tekintet nélkül arra, *hogy az a ténytanúsításoknak melyik kategóriájába volna sorozható*.

E tanúsítvány csak *valószínűsítő* bizonyíték lesz az esetleges későbbi bírói eljárásban.

4. Hogyan indul meg a tanúsítvány kiállítása iránti eljárás a közjegyzőnél, szükség van-e ügyfélre (megkereső félre) és ki lehet az?

Evvel a kérdéssel kapcsolatban e helyen külön kell megemlékezni dr. Bares Ernő kartársunknak Közlönyünk 1. évi januári számában „Az 1930. évi XXXIV. t.-c. 56. §. a gyakorlatban“ címmel ellátott, egyébként értékes dolgozatáról, melyben többek közt azt is írja, „*hogya csupán a két tanú jelenik meg az érdekelt házastárs nélkül a közjegyzőnél* és arra kéri, hogy a Te. 56. §-a értelmében a házassági perhez szükséges tanúsítványnak az érdekelt ügyfél részére kiállítása céljából őket hallgassa ki és vallomásukra eskesse meg: *a közjegyző a tanúknak ezt a kérését teljesítheti*.“ Ilyen esetre nézve C. alatt mintát is közölt.

Dr. Bares Ernő indokolása szerint az ilyen tanúsítványi

eljárásnak nem lehet akadálya az, hogy a Te. 56. §-a értelmében a közjegyző „a fél által megnevezett tanúkat” hallgatja ki, mert ez nem jelenti azt, hogy a félnek a tanúk megnevezése végett a közjegyzőnél személyesen meg kell jelennie és felhozza indokul azt is, hogy a tanúk önszántukból úgyszemint fognak a közjegyző előtt megjelenni, csak akkor, ha őket erre az a házastfél, kinek tanúsítványra szüksége van felkéri.

Én dr. Bares Ernő kartársam felfogását tévesnek tartom, indokolását alaposnak nem találom.

Véleményem szerint: *a tanú ilyen kérelem előterjesztésére nincs jogosítva és a közjegyző a tanúnak ilyen kérelmét nem teljesítheti.* Nem pedig azért:

1.) mert a közjegyzői rendtartás szerint ügyfél nélkül nem járhat el a közjegyző sem a tanúsítványi, sem pedig más önálló ügykörben, már pedig ez esetben a közjegyző önálló ügykörében jár el, sőt a közjegyzői rendtartás 103. §-a szerint, — mely szakasz a jegyzőkönyv alaki kellékeit sorolja fel, — „a tanúsítványt lévő fél” a jegyzőkönyvben megnevezendő a 79. §. b. pontja értelmében, vagyis a közjegyzői okirat — itt a jegyzőkönyv — bevezetésének magában kell foglalnia „a feleknek s ha valamely fél meghatalmazott által vesz részt ez utóbbinak is családi és kereszti vagy mellék *nevét*” stb., ami okvetlenül feltételezi az ügyfélnek a közjegyző előtt való megjelenését: *az ügyfél a jegyzőkönyvet is aláírja;* és különben is a Te. 56. §-a „a fél által megnevezett” tanúkról szól, nem pedig a tanúk által megnevezett félről s így ez a rendelkezés is szükségessé teszi a félnek személyes megjelenését vagy hitelesen igazolt képviselője útján való eljárását; azon indokolás pedig, hogy a tanúk önszántukból úgyszemint fognak a közjegyző előtt megjelenni, — csak feltételezés, de nem helytálló — mert önszántukból is megjelenhetnek;

2.) mert ha valaki olyan életbevágóan fontos személyes ügyében, mint aminő a házassági ügy, eljárást akar folyamatba tenni, akkor tőle ennek az ügynek fontossága és komolysága megköveteli, hogy a kezdeményező lépéseket is ő tegye meg: *ő neki kell előterjesztenie a tényállást,* — azt, hogy *miképpen* és hogy *milyen célra van szüksége*

a tanúsítványra, ő neki kell beszereznie a kérvényhez szükséges adatokat, bizonyítékokat, ő viseli a felelősséget azért is, hogy kik azok a tanúk, akikkel bizonyítani akar és hogy a tanúk tényleg azok, akiket ő előállított illetve megnevezett és nem mások;

3. mert a tanú ilyen ügyben a közjegyző előtt *egy személyben mint megkereső ügyfél és mint tanú* is nem járhat el azon okból sem, mivel a tanúnak ilyen kettős minősége illetve szerepe nemcsak hogy teljesen ismeretlen minden peres és perenkívüli eljárásunkban, hanem őt az ügyben *érdekeltté* is tenné és ezenfelül ez a kettős szerepe *visszás helyzetet* vagy *bonyodalmat* is idézhetne elő. Megtörténhetnék pl. egyebek közt az is, hogy a tanú más tényállást adna elő mint ügyfél és azt követő vallomásában más tényállást bizonyítana mint tanú, sőt megeshetnék az is, hogy később — ha per keletkezik — ennek során az ügyfél maga cáfolná le az ő megbízása nélkül eljáró tanúk előadását. A „tanú” tehát — kettős szerepében gyökerező érdekelttsége miatt — még akkor sem járhatna el mint ügyfél is, hogyha hiteles meghatalmazással volna is ellátva az ügyféltől;

4.) mert helyrehozhatatlan sérelmet, vagy kárt okozhatna a tanú bárkinek, akár rossz, akár esetleg jóhiszemű, csak tévedésen alapuló eljárásával is, így pl. válni nem akaró, vagy ilyenre nem is gondoló fél nevében a közjegyző előtti eljárás megindításával, illetve a közjegyzői közreműködés igénybevételével, mely eljárás a közjegyzőség tekintélyének is felette ártana annak komolyságát, biztonságát veszélyeztetné, az ügyfelet pedig nevetségessé tehetné.

Ezek szerint nyilvánvaló, hogy a félnek a közjegyző előtt személyesen kell megjelennie, de ha bármi okból is személyesen meg nem jelennek, úgy magát hiteles meghatalmazással ellátott meghatalmazottal, — de ez esetben sem a tanúval — kell képviseltetni.

Megállapíthatjuk e helyen, hogy úgy az 1894:XXXI. t.-c. 77. §. a.) pontja, mint a Pp. 648. §-a értelmében is a megkereső fél tulajdonképpen az „*elhagyott házastárs*” lehet, de lehet a de facto „*elhagyó házastárs*” is de jure elhagyott, ha kényszerítve volt a közös lakásból távozni, pl. kizárták

onnan stb. és a házassági életközösséget megbontó házastársnak az életközösség visszaállítására való köteleztetését kérheti — az elhagyástól számított *6 hó elteltével*.

5. Ki lehet a megkereső fél meghatalmazottja, ha ő nem személyesen jár el?

Lehet *ügyvéd is*, sőt lehet az elhagyott házastársnak a „megkereső félnek“ az esetleg megindítandó házassági perben az *ügyvédje is*, de lehet, a kihallgatandó tanúk kivételével — *más személy is*.

Célszerű volna, hogy a meghatalmazott ügyvéd legyen, mert a házassági per viteléhez az ügyvédi képviselőt a Pp. 96—98. §-ai értelmében különben is kötelező, de a képviselőhöz a perben az ügyvéd részére a Te. 54. §-a szerint *hiteles meghatalmazás* amúgy is szükséges. Ha a fél ezt a meghatalmazást kiállítja az ügyvéd részére egyidejűleg a közjegyzőnél előadott megkeresés alkalmával, ez a meghatalmazás a jegyzőkönyvhöz fűzendő és a kiállítandó tanúsítványt ezt is magában foglalván, — egyben az ügyvéd részére a megindítandó perben meghatalmazásul is szolgálna, tehát a tanúsítványban úgy az elhagyásra s az elhagyás tartamára vonatkozó bizonyíték, valamint az ügyvéd részére a hiteles meghatalmazás is egyszerre együtt lenne.

6. Milyen legyen a meghatalmazás hitelesítésének alakja?

Minden esetben *közjegyzői, vagy bírói hitelesítés* lehet, mert ezt a közjegyzői működésnél a jogbiztonság és hitelesség megköveteli, — de egyetlen kivétel van, — t. i. a Te. 54. §-a megadta a jogot a félnek, hogy az ott meghatározott esetben községi előjárásági hitelesítés pótolja a közjegyzői vagy bírói hitelesítést, ennél fogva az így hitelesített ügyvédi meghatalmazás az eljárásra, a per lefolytatására jogot ad.

7. Lehet-e a közjegyzőnek a fél levélbeli megkeresésére eljárni a tanúsítványnál?

Hogy a levélbeli megkeresésre a közjegyzőnek eljárni ilyen esetben nem lehet, igazolja az, hogy a közjegyzői tör-

vény csak két esetben engedi meg az ilyen eljárást: t. i. a 98. és 106. §-ok esetében. Ezekben a §-okban pedig taxatív felsorolás lévén, tehát levélbeli megkeresésnek ebben az új tanúsítványi eljárásban helye nincsen. Nincsen azért sem, mert a Te. 56. §-ában írt tanúsítvány nem olyan természetű, mint a fentebb említettek (96. és 98. §-ok) és így ezeknél nagy figyelemmel kell lenni arra, hogy bárkinek a nevében is, — esetleg anonym levelekre — ezen fontos ügyben ilyen egyszerűen eljárás ne induljon meg.

Nézetem szerint azonban megfontolás tárgyává lehetne tenni, hogy olyan levélbeli megkeresésre, melyen a megkereső fél aláírása közjegyzőileg vagy bíróilag hitelesítve van, nem volna-e helyénvaló az eljárás megindítása, ami különösen indokolt lehetne a fél távolléte vagy betegsége esetén, szóval mikor a fél a megjelenésében akadályozva volna.

Pro és contra volt szó erről a levélbeli megkeresésről a budapesti közjegyzői kamara által megtartott szűkebbkörű értekezleten is, ahol többen azon véleményüket fejezték ki, hogy „*kivételesen*“ a közjegyző a féltől postán küldött levélbeli megkeresésre is járjon el.

E nézet ellen felhozhatnánk, hogy a „*kivételes*“ szó határozatlan és kétségekre adhat okot, továbbá, hogy ilyen esetben nem volna megbízható a közjegyzői tanúsítvány, mert a levél tréfából nem érdekelt féltől származhatnék, mert a tanúk és a fél egyidőben nem jelenvén meg a közjegyző előtt, ennek folytán a tanúk esetleg ok nélkül jelennének meg és az egész eljárás minden vonatkozásában (megbízhatóság, fél, tanúk személyazonosság, tények előadása, költségek, bélyegek, díjak stb.) céltalan lenne, csak a közjegyzői ügykönyv szaporodnék indokolatlanul egy ügyszámmal és a közjegyzőt terhelnék felesleges munkával.

Ezek szerint *ezekben az ügyekben a fél személyes, vagy hiteles meghatalmazással igazolt megbízottja, esetleg hitelesített névaláírással levélbeli megkeresése útján való eljárása mind a közjegyzői kar tekintélyének, mind az ügyfelfutosságának és komolyságának, valamint a fél saját érdekeinek biztosítása okából is szükséges és megkövetelendő volna.*

8. Ha a fél vagy a tanuk nem tudnak írni, két ügyleti tanu alkalmazandó-e?

Ha a fél nem tud írni, két ügyleti tanu feltétlenül alkalmazandó. Ezt a közjegyzői törvény megköveteli és itt is megkövetelendő, mert e működésnél a közjegyző önálló hatáskörében jár el.

Ha pedig a *tanu* nem tud írni, ezen esetben az ügyleti tanuk már mellőzhetők, mivel a bíróság is mellőzi azokat és a tanu vallomásáról készült jegyzőkönyvön vagy az eljáró bíró, vagy esetleg a jegyzőkönyvvezető írja oda a tanu nevét és a tanu csak kézjegyével látja el. Ilyen esetben azonban a jegyzőkönyvben foglaltaknak megértelmezése szükséges és ennek megtörténte a jegyzőkönyvben kifejezendő. Ha mégis ügyleti tanu kívántatnék, ezek lehetnének a kir. közjegyzői iroda alkalmazottjai is, úgy amint ezt a 11000/1928. sz. I. M. rend. 17. §-a a végrendelet kihirdetésénél megengedi.

Minthogy pedig a tanu kihallgatásánál a közjegyző egészen a bírót pótolja, — amit igazol az, hogy a közjegyző a Te. 56. §-a szerint a tanu kihallgatásánál az előleges bizonyítás felvétel szabályai szerint jár el ennek világos következménye az, hogy a közjegyző vagy — ami még jobb lenne — ügyleti tanuk helyett az *irodaszemélyzetből alkalmazandó jegyzőkönyvvezető oda írhatja a tanu nevét és a tanu csak kézjegyét teszi oda.*

Indokolt ez az eljárás a tanunál azért is, mert a tanu *esküt tesz vallomására*, neki tehát a jegyzőkönyvben foglalt *vallomása* ilyen esetben nem csak felolvasandó, hanem *meg is magyarázandó.*

Ezek szerint tehát az *előleges bizonyítás felvétel szabályait a közjegyző csak a tanu kihallgatására és megeskütésére*, illetőleg az ezekkel szorosan kapcsolatos eljárásokra alkalmazza, mert a Te. 56. §-ának rendelkezése csak ezekre vonatkozik; *a jegyzőkönyv alaki kellekeire azonban a közjegyzői törvény 103. §-ának rendelkezései alkalmazandók.*

9. Kell-e a megkereső fél és a tanuk személyazonosságát igazoltatni és hogyan?

Itt az első kérdés az volna, hogy vajjon *megállapítja-e egyáltalában a bíró a tanuk személyazonosságát* az előleges bizonyítás felvétele iránti eljárásban akkor, amikor még *nincs is elenfél?* És ha megállapítja miképpen állapítja meg?

Nézetem szerint a *fél személyazonosságát okvetlenül igazoltatni kell és pedig a közjegyzői törvény értelmében.* A megkereső fél és illetőleg a házastársak legalább már *6 hónappal előbb megkötött házassága, pontos személyi adataiknak* (minők pl. a családi, mellék. vagy keresztnév, születési év, foglalkozás, lakhely stb.) *igazolására* — a házassági anyakönyvi kivonat, — amelyre a félnek különben is szüksége van, vagy más ezt pótló okirat hiteles alakban *felmutatása megkövetelendő volna*, mert ez a hiteles anyakönyvi kivonat a közjegyző eljárását könnyebbé és pontosabbá tenné.

A *tanu személyazonosságára azonban a Pp. szabályait kell figyelembe venni*, de óvatosnak kell lenniök a közjegyzőknek, mivel itt kisiklások történhetnek, amik esetleg nemesak az eljáró közjegyzőnek, hanem az egész karuk is ártalmára lehetnek, mert míg a bíróságot a tanu aligha meri megtéveszteni, félvén a bírói hatalomtól és a bíróság a kellemetlen következmények ellen is jobban van vértézve, — addig a közjegyzőt hamarabb félrevezetik és rá nézve a következmények is súlyosabbak lehetnek.

A Te. 56. §-ára azért volt szükség, hogy a közjegyző által kiállított tanusítvány megbízhatóbb legyen mint az előjáróság által eddig kiállított u. n. helyhatósági bizonyítvány, már pedig megbízhatóbb csakis akkor lehet, ha a kihallgatott tanuk személyében tévedés, vagy esetleg csalás nem történik, így tehát a közjegyző mindent kövessen el, hogy a tanuk személyazonosságukat igazolják; ha pedig ez a közjegyző meggyőződése szerint teljesen nem sikerült volna, akkor ezt a közjegyző említse meg a jegyzőkönyvben. Ezt azért tartom szükségesnek, mert a tanuknak ezen eljárásban fontos szerepük van, mivel az ő vallomásuk képezi a valószínűsíthető bizonyítékot a házassági életközösség visszaállítása iránti bírói határozathoz.

Megjegyzem, hogy a tanuk személyazonosságának igazolásához maga az ügyfél is, — ha jelen van — és többnyire jelen szokott lenni — jegyzőkönyvbe veendő ki-jelentésével igen jelentősen hozzájárulhatna, — mintegy kiegészítésül a tanuk azonosságára vonatkozó egyéb adatoknak.

III.

Ezekután a közjegyzői tanusítvány, illetve az ennek alapját képező jegyzőkönyv tartalma és a közjegyző eljárása tekintetében ez ideig már mutatkozó *ellentétes felfogásokkal* és egyéb kérdésekkel kívánok foglalkozni a következőkben.

Felteszem a kérdést így:

1.-ször: *hogyan kell okvetlenül bizonyítani a közjegyzői tanusítványban?* és ennek megvilágítása után felteszem azt a kérdést is

2.-ször: *hogyan kell nem kell bizonyítani a közjegyzői tanusítványban?*

Lássuk tehát,

1. *hogyan kell bizonyítani a közjegyzői tanusítványban?*

A Te. életbelépte előtt a különélés alapján megindított bontóperhez szükséges „Helyhatósági bizonyítvány”-t, vagyis az u. n. „első” bizonyítványt a községi, illetve Budapesten a ker. előjáróságok a fél által előállított két tanu vallomása alapján akként állították ki, hogy abban igazolták:

a) a házasfelek utolsó állandó együttlakását (illetve a Pp. 639. §-a szerint a házasfelek *utolsó közös lakhelyét*);

b) a különváltan élés idejét;

c) végül azt a tényt, hogy a házasságból gyermek származott-e vagy nem.

Ezeket a bizonyítványokat Budapesten többnyire így állították ki: „*Helyhatósági bizonyítvány*” (házassági bontóperhez) Alulírott ker. előjáróság a két tagu vallomása alapján igazolja, hogy V. S.-né szül. B. Katalin férjével V. S.-el *Budapesten IX., Márton-u. 27. sz. alatt lakott 1927. nov. 27-ig utoljára állandóan együtt, azóta különváltan élnek. Házassági együttélésük ideje alatt gyermek nem származott. Kelt Budapest stb.*”

A Te. 56. §-a a közjegyzői tanusítvány közelebbi tartalmáról igen röviden és csak általánosságban intézkedik, ami egymagában még nem is volna hiba. — ha idevonatkozólag végrehajtási utasítást adtak volna ki. Minthogy azonban ilyen utasítás nincs, a gyakorlatban máris felmerültek az ellentétes kérdések arra nézve, hogy mit tartalmazzon a közjegyzői tanusítvány? Mindazokra kiterjedjen-e, amik eddig az u. n. „első” „Helyhatósági bizonyítvány”-ban foglaltak, vagy kevesebbre, vagyis csupán „*az elhagyásra és az elhagyás tartamára*”? — és itt vitatható, hogy mit értünk a törvénynek most idézett szavai alatt?

Ezeket a kérdéseket vetették fel Dr. Barcs Ernő kartársam Közlönyünk f. évi januári számában, továbbá az ügyvédek is a Jogtudományi Közlöny, valamint a Magyar Jogélet f. évi februári számában és végül a pécsi közjegyzői kamara is az Igazságügyminiszter úrhoz intézett, a budapesti közjegyzői kamarának megküldött felterjesztésében.

Dr. Barcs Ernő kartársam „*az elhagyásra és az elhagyás tartamára vonatkozó adatok és bizonyítékok*” alatt — a törvény helyes értelmezése szerint — *csakis a házasfelek különélésének tényét-idejét és utolsó közös együtt lakásukat* jelöli meg olyanokul, melyek a közjegyzői tanusítványba a tanuk vallomása alapján befoglalandók, — természetesen csak akkor, hogyha mindezekről a tanuk biztos tudomással bírnak.

Ezzel a felfogással én is egyetértek és pedig annál is inkább, mert az „*elhagyásra*” vonatkozó adatokban és bizonyítékokban rendszerint bennfoglaltatik, illetőleg is azzal *szorosán összefügg az utolsó közös együtt lakás fogalma is, ahonnan a házasfelek egymástól külön váltak*. Egyébként nem is lehetne összeegyeztethető sem a törvény „*egyszerűsítési*” szellemével. — sem a *célszerűséggel* az, hogy pl. az utolsó közös együtt lakás, vagy lakhely „Helyhatósági bizonyítvány”-nyal, a különélés ténye és ideje pedig közjegyzői tanusítvánnyal igazoltassék akkor, hogyha ugyanazon tanuk a közjegyző előtt a házasfelek utolsó közös együtt lakását-lakhelyét is tudják bizonyítani, mely azért is szükséges, hogy a *biróság illetékessége már eleve megállapítható legyen*, mert különben — a bíróság sem az elhagyó házasiél visszahívása, sem a szegénységi jogon perelhetés

iránt nem intézkedhetnék. — holott ezek nagy horderejű kérdések: továbbá hogy a fél a kettős bizonyíték beszerzésével felmerülő nehézségektől, idővesztéstől és költségtől, — az elüljáróság pedig a felesleges munkával való megterheléstől — szabaduljon.

Itt még csak annyit jegyzek meg, hogy a törvény szerint (Pp. 639. §.) a házaspár *utolsó közös lakhelye* képezvén a bírósági illetékesség megállapításának alapját, tehát szükséges lesz, hogy a tanúk földrajzilag jelöljék is meg vallomásukban a községet, illetőleg a pontos lakhelyet, ahol a felek utoljára együtt laktak, pl. Budapest, VIII. ker., Vasutca 10. sz. Kisebb helyeken, ha a tanu az utca nevére vagy házszámra pontosan nem emlékeznek, elegendő lehet a község nevének megemlézése.

IV.

Legfontosabb tárgya és tulajdonképeni tartalma a közjegyzői tanusítványnak a *házaspár különélésének tényét és időtartamát lehetőleg pontos dátum szerint bizonyítani* a féltől megnevezett tanúk vallomása által. — de ha a tanu másként nem tudná a különélés időtartamát megjelölni, így is elegendő pl.: „tudom, hogy a házaspár *több mint 6 hónap óta* különváltan élnek, de a közelebbi adatokat nem tudom”. Azonban mindig szükséges annak jegyzőkönyvbe írása, hogy a tanúk a vallomásukban előadottakat *honnán tudják* és hogy *hol laktak a házaspár utoljára együtt*.

Minthogy a tanúk kihallgatását s így vallomásuknak jegyzőkönyvbe foglalását meg kell előznie a megkereső fél (az ügyfél) vagy esetleg hiteles meghatalmazással igazolt megbízottja azon kérelmének és előadásának, melyet a közjegyzőhöz intéz, az ügyfél türelmes meghallgatása és alapos kikérdezése után a valódi hivatásának magaslatán álló közjegyzőnek az ügyfelet kérelme s illetőleg a tanukat vallomásuk tekintetében fel kell világosítania arról, hogy azok által a fennförgő esetben elérhető-e a szándékolt cél. Mert pl. előfordultak már az eddigi gyakorlatban is esetek, amikor az ügyfél 10 napos különélés után kérte a közjegyzőtől a tanusítvány kiállítását a Te. 56. §-a alapján; — vagy amikor az ügyféllel megjelent tanúk a különélés idejét vagy egyáltalában nem, — vagy csak másoktól hallomás útján bizonyították volna. És így tovább... Ilyen

esetekben meg kell magyarázni az ügyfélnek, hogy minden lépésével csak felesleges idővesztést, költséget okoz magának és hasztalan munkával terhel másokat is.

Ügyeimie kell a közjegyzőnek arra is, hogy az ügyfél előadásából és a tanúk vallomásából *csupán az ügyre vonatkozó döntő jelentőségű tényeket* igen röviden — csak néhány sorba tömörítve foglalja jegyzőkönyvbe, vagyis csak azokat, melyek szorosan összefüggnek a Te. 56. §-ában írt rendelkezésekkel és amelyeknek a fennförgő esetben jogi következménye lesz vagy lehet. Sokszor a per sorsa függ a közjegyző pontos, alapos, körültekintő eljárásától. — törekedjünk tehát mindig arra, hogy az esetet behatóan megismerjük, mérlegeljük és csak a célt szolgáló tartamu jegyzőkönyvet vegyünk fel.

Különös nagy figyelem fordítandó a fél előadása és a tanuvallomások jegyzőkönyvbe foglalásánál az elhagyó fél és az „elhagyás tényének” óvatos, gondos említésére, mert nem mindig bizonyos az, hogy ki is tulajdonképen az elhagyó fél, sőt ez a körülmény igen gyakran a még csak később meginduló bontóperben lesz vita tárgya és ha ezen ténykörülménynak az ellenkezője — akár a fél, akár a tanúk helytelen előadása, illetve vallomása alapján — már előre leszögeztetett a jegyzőkönyvben, akkor ez a körülmény később a per során már benyomalmakat okozhat, sőt megtörténhetik, hogy a bíróság ilyen ellentétes tényállás mellett a házasságot nem bontja fel s így a felek célt nem érnek, a közjegyzői tanusítvány értéktelenné válik — mondjuk így — egy kis körültekintés vagy óvatosság hiánya miatt.

Ahol azonban e tekintetben semmi aggály nem forog fenn, ott természetesen az *elhagyás ténye* s az *elhagyó házastárs* neve úgy a fél, mint a tanúk vallomásában is megfelelően kifejezendő, úgy amint a tanúk előadták, mert a tanukat befolyásolni, irányítani nem szabad, — de ismételt hangsúlyozzuk, hogy úgy a megkereső fél, mint a tanúk vallomásának lényegét és értékét is a *különélés tényének, időtartamának, valamint az utolsó közös lakásnak a megjelölése* és erről való tudomás szerzés képezi olyan formán, amint az a Közlönyünkben megjelent mintákban is — példaképen már — rögzítve van.

Ezekután lássuk, hogy *mi nem tartoznak a közjegyzői ténytanusítás körébe?*

Semmi esetre sem tartozik a közjegyzői ténytanusítás körébe annak megállapítása, *hogyan a házassági életközösség visszaállítására kötelezett fél a bírói végzésben megszabott határidő alatt eleget tett-e a bírói parancsnak vagy nem*, mert ez a körülmény a Te. 56. §-ában írt adatok és bizonyítékok fogalma alá nem sorozható és különben is a hat hónapi különélés letelte után, tehát az eljárás későbbi u. n. „*második*” szakában lesz ez a tény igazolandó és pedig ez esetben már „Helyhatósági bizonyítvány”-nyal, amelynek kiállításához esetleg helyszíni nyomozásokra is szükség lehet.

Nem tartozik a közjegyzői tanusítvány keretébe a felek házasságából származott *gyermekek születésére*, netalán elhalálozására, vagy esetleg a gyermekek nem létezésére *vonatkozó adatok* megállapítása sem, mert ezeket tulajdonképpen az eljárás későbbi folyamában kell a félnek okiratokkal igazolni, vagy az ezekre vonatkozó bizonyítékokat megjelölni. (Pp. 651. §.) Ha azonban a tanuk ezeket az adatokat pontosan igazolni tudják és a fél azok felvételéhez ragaszkodnék, célszerű lenne mégis jegyzőkönyvbe foglalni, mert a felet sok utánjárástól, költségtől kimélnék meg. — a tanusítvány pedig hasznosabbá válnék. Tudom, hogy a törvényben erről nincs említés téve, — de kizárva sincs — a törvényhozó erre aligha is gondolt. Itt igazságügyminiszteri rendelet vagy egységesen kialakuló gyakorlat segíthetne.

Az elhagyás (különélés) okát sem kell jegyzőkönyvbe venni.

VI.

Rámutatok röviden az eddig felmerült *vitás* kérdésekre is:

1.. Kérdés merült fel aziránt, hogy vajjon „a fél által megnevezett” *tanukat a félnek kötelessége-e a közjegyzőhöz előállítani, avagy a fél kérelmére köteles-e a közjegyző a fél által megnevezett tanukat kihallgatásra megidézni*, továbbá hogyan történjék ez a megidézés és mi történjék akkor, ha a tanuk a szabályszerűen teljesített idézésre nem jelennek meg?

Véleményem szerint *a fél kötelezendő a tanuk előállítására*, most a közjegyző ebben a ténytanusítási hatáskörben sajátlagos, vagyis önálló közjegyzői működést teljesít az ügyfél szolgálatában és így ebben az önálló, vagyis nem bírói átruházott hatáskörben tulajdonképpen olyan idézési joga a tanukkal szemben, mely kényszerítő erővel bírna s feltétlen sikerrel végződhetnék nincs, ennek hiányában pedig ebbeli ügyködése gyakran illuzoriussá válnék és a közjegyzőnek sok felesleges munkát és kiadást okozna. Ez a készkiadás a szegénységi jogon perióktól soha meg nem térül és ilyen soha meg nem térülő kész kiadásokkal a közjegyzőt sújtani még sem volna méltányos, tehát természetes és igazságos is, hogy a fél a saját legszemélyesebb magán ügyében, — köteles tanuit előállítani és az evvel felmerülő költségeket is viselni.

Idézésnek helye ebben az eljárásban nincs; a törvény feltételezi, hogy a fél saját jólfelilogott érdekében a tanukat előállítja, illetőleg magával hozza a közjegyzőhöz: — ha pedig ezt nem teszi, a közjegyző elutasítja a felet, mert a tanuk megidézése nem kötelessége. Az eddigi eljárás mellett az előljárásságokhoz is a fél vitte a tanukat. — eltekintve igen ritka olyan esetektől, amelyekben hivatalbóli nyomozás is szükséges volt: a közjegyző azonban hivatalos nyomozások végzésére nincs berendezve.

2. Felvetették azt a kérdést is, hogy a *kérelmező fél ellenfele* (házastársa) *a tanu kihallgatás határnapjáról megelőzőleg értesítendő-e?*

Az eljárásnak ebben a kezdetleges, előkészítő szakaszában nem lévén szó contradictorius eljárásról, hanem csupán az egyik házastárs részéről bizonyíték beszerzéséről, ami tulajdonképpen csak előkészítő cselekmény házastársi visszahívásához, ennél fogva *az ellenfél (a másik házastárs) nem értesítendő* és pedig annál kevésbbé, mert az ellenfélnek az eljárás folyamán úgy is lesz alkalmja ezekre a bizonyítékokra észrevételeket tenni — és még azért sem, mert ha az ellenfél (másik házastárs) a tanuk kihallgatásához megidéztenék illetőleg a tanu kihallgatásról értesítenék, ez esetben bonyodalmakat idézhetne elő, sőt esetleg beleszólsaival és magatartásával az egész eljárást igazán minden ok nélkül csupán rossz akaratból is megghiúsíthatná.

3. Vitatott kérdés az is, hogy *mely esetek azok, amelyekben a közjegyző „egyelőre” díj és bélyegmentesen köteles ügyködni a fél érdekében, vagyis elegendő-e csupán a szegénységi bizonyítvány felmutatása, avagy a szegénységi jogon való perelhetés bírói végzéssel igazolandó?*

Vannak akik azt állítják, hogy a szegénységi bizonyítvány a szegénységi jogon való eljáráshoz a közjegyzőnél is elegendő, úgyhogy nem követelhető olyan bírói végzés felmutatása, mely a szegénységi jogon való perelhetést igazolná. Azonban szükségesnek vélik, hogy a szegénységi bizonyítvány felmutatása esetében a közjegyző maga állapítsa meg, hogy a felmutatott szegénységi bizonyítvány annak tartalma szerint elegendő-e ahhoz, hogy a közjegyző bélyeg és díjmentesen járhasson el. Állítják, hogy ilyen esetben irányszóadónak kellene venni a fél keresetét is, mely, — ha havonként 150 P-nél több volna, — akkor már sem bélyegmentesség, sem díjmentesség nem illeti meg a felet, különben pedig minden díj és illetékmentes.

Az én elgondolásom szerint, miután köztudomásu, hogy a szegénységi bizonyítványt gyakran a vagyonos vagy a jókeresettel és jövedelemmel bíró emberek is megszerzik s evvel az államkincstárt és a közjegyzőt is megkárosítják, a következő eljárás volna követendő:

a., ha a megkereső fél szegénységi jogon való perlésre jogosító bírósági végzést hoz, avagy olyan új keletű (lagalább egy évnél nem régebbi) szegénységi bizonyítványt mutat fel, mely szerint, keresete havi 150 P-nél nem több, akkor a közjegyzői eljárás „*egyelőre*” egészen díjtalan és úgy a jegyzőkönyv, mint a tanusítvány is bélyegmentes:

b., ha a fél csak szegénységi bizonyítványt hoz, de ez nem felel meg a fentebb érintett követelményeknek vagy egyéb tekintetben aggályos (régébbi keletű stb.) és szegénységi jogon való perlésre jogosító bírói végzést nem tud felmutatni, akkor a közjegyzői eljárás díjazás alá esik, és úgy a jegyzőkönyv, mint a tanusítvány bélyegköteles:

c., ha a most említett esetek egyike sem forog fenn, akkor az egész közjegyzői eljárás közjegyzői díj és bélyegilleték alá esik.

Ezek a kérdések azonban a most jelzettekkel még nincsenek elintézve, hanem még további sürgős rendezés alá

lesznek vonandók az igazságügyminiszterium és pénzügyminiszterium közbenjöttével.

Megemlítendőnek tartom e helyen, hogy a szóban forgó ténytanúsítási eljárással felmerült közjegyzői díjak és költségek nem olyan magasak, aminőknek azt állítják. Egyik budapesti ügyvéd egy tanusítványért 66 P-t, egy meghatalmazás hitelesítéséért pedig 12 P-t említ fel, mint olyan összeget, melyet a közjegyző a féltől követelt és beszedett. Ide iktatom, hogy ezek a közjegyzői díjak és illetékek a 60.600/1926. sz. a. kiadott I. M. rendelet értelmében rendszerint a következők:

a., állandó díj	6 P 50 f.
b., időszerinti díj 1 1/2 órára	10 P — f.
c., bélyeg a jegyzőkönyvre (ha 1 ives)	1 P 60 f.
d., tanusítványért (3 oldalas) írás és hitelesítési díj	6 P — f.
e., tanusítvány bélyege	1 P 60 f.
f., forgalmi adó	— P 50 f.
Összesen:	26 P 20 f.

Ezek szerint tehát másfél óráig tartó, 3 oldalra terjedő jegyzőkönyv felvétele és az arról kiállítandó tanusítvány 3 P 20 f. bélyeggel együtt összesen 26 P 20 f. volna. De ha a munka csak egy órai időt igényelne, — a díj kevesebb lesz.

Ennyi díjazást a meglehetősen hosszantartó, felelősségteljes munkálatokért mégis csak megérdemel az a közjegyző, aki a nagyszámú szegénységi jogon perlekedő feleknek ilyen ügyeiben teljesen díjtalanul jár el, — úgyhogy még készkiadásai sem térítettnek meg.

* * *

21. §.

(előleges bizonyítás felvétel, tanú, szakértő)

A Te. 21. §-a szerint az előleges bizonyítás felvételét a bíróság kir. közjegyzőre bízhatja.

Az előleges bizonyítás célja: a bizonyítás biztosítása. Olyan eselekmény ez, „amely különösen a tanuvallomások

és szakértői vélemények jegyzőkönyvbe vételében, a szemle tárgyának leírásában stb. áll...

A Pp. 385. §-a szerint az előleges bizonyítás felvételére a bizonyítás felvétel általános szabályait, valamint a tanukra, a szemlére és a szakértőkre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A jegyzőkönyv felvételére nézve (alaktság, tartalom) a Pp. 243., 244. és 247. §-ai irányadók.

Amint ezt előbbi cikkemben megírtam az ilyen megbízásban részesülő közjegyző nem önálló közjegyzői, hanem *birói átruházott hatáskörben* jár el, amiből következik, hogy ezen ügykörben a közjegyzőnek a bíróság utasításait kell irányadónak tekintenie s így ha megbízása körében eljárása bármely szakában a teendők felől kétségei volnának, a bíróság utasítását ki lehet és célszerű is lesz kikérnie és pedig akár rövid uton szóbelileg, akár fontosabb esetekben, — ha a késedelem veszéllyel nem jár — írásbelileg.

E szakaszban említett megbízásokban a közjegyzők még alig néhány esetben részesültek, egyrészt mert az ilyen megbízások ritkábban fordulnak elő, másrészt mert a bíróság ezen cselekmény foganatosítását magának tarthatja fenn.

Mégis már eddig is több megoldásra váró kérdés merült fel e szakasz gyakorlati alkalmazásánál. Ugyanis:

1. Felvetették azt a kérdést, hogy *vajjon azon esetben, mikor a tanu szabályszerű idézésre nem jelenik meg, vagy ha a vallomástételt megtagadja, vagy ha a birtokában levő okiratot alaptalanul fel nem mutatja stb. alkalmazhatók-e a közjegyző által a tanu ellen azok a kényszerítő intézkedések (pénzbírság, elővezettetés, letartóztatás stb.) amelyek a törvényben megszabva vannak?* (Pp. 296. 303. 308. 384. stb. §-ai.)

Véleményem szerint *a közjegyzőt kényszerítő intézkedések nem illetik meg*, hanem ilyen esetekben köteles az iratokat nyomban betérjeszteni a megbízó bírósághoz jelentéstétel mellett, a bíróság azután ezekben az esetekben határozni fog, mert ezek a kényszerítő intézkedések olyan *birói imperium* gyakorlását jelentik, melyek kizárólag a bíróságot illetik meg és amelyekkel a törvényhozás a kir. közjegyzőket fel nem ruházta. Kiténik ez a törvény indokolásából is, mely szerint: „az előleges bizonyítás felvétel oly cselekmény, amely különösen a tanuvallomások és sza-

kértői vélemények jegyzőkönyvbe vételében, a szemle tárgyának leírásában stb. áll; birói megítélés ezekhez rendszerint nem szükséges, ennél fogva megnyugvással lehet ezeket a cselekményeket a kir. közjegyzőre bízni és a bíróságokat ez alól az ámbár csekély munkateher alól fel szabadítani.”

Ide tartozik azon eset is, ha az ellenfél ismeretlen vagy idejében nem értesíthető és érdeke a bizonyítás felvételénél képviseletre szorulna, amikor is részére a *bíróság nerez ki ügygondnokot*.

2. *Felmerült az a kérdés is, hogy az előleges bizonyítási eljárás során a szakértőtől és a tanutól az esküt ki vegye ki és hogyan?*

E tekintetben véleményem az, hogy az esküt amennyiben pl. az állandó bírósági szakértőtől, mert ilyen szakértők csaknem valamennyi bíróságnál vannak — a bíróság még ki nem vette volna, ami iránt a szakértő mindig megkérdendő, a kir. közjegyző vegye ki az esküt; ha pedig már a szakértő esküt tett volna a bíróság előtt mint állandó hites szakértő, akkor csak a letett esküjére figyelmeztesse őt a közjegyző.

Itt azonban ügyelni kell arra, hogy a szakértőtől az eskü kivétele, illetve már letett esküjére való figyelmeztetés az általános kérdésekre történt kihallgatása után nyomban s *még a szemle tárgyára bevezetés előtt nem pedig utólag* történjék és az eskü csak akkor vehető ki, ha törvényes akadály nem forog fenn. (Pp. 358. §.)

A *tanu* figyelmeztetendő ugyan előzetesen, hogy igazat valljon. (Pp. 305. §.) és hogy vallomására esküt kell tennie, (Pp. 310. §.) de *az esküt csak vallomásának megtétele után, vagyis utólag kell tőle bevenni*.*

Szakértőnél tehát előre veendő be az eskü; — a tanunál

* Ha a kihallgatás során az derülne ki, hogy a Pp. 299. §-ának valamelyik esete forog fenn, és a tanu mégis vallani akar, akkor a jegyzőkönyvbe az általános kérdések után még a következők irandók: „Eljáró kir. közjegyző tanut — tekintettel arra, hogy N. N. félnek testvére — figyelmeztette, hogy vallomásának megtagadására fel van jogosítva, mire ő kijelentette, hogy vallani akar, ennél fogva eljáró kir. közjegyző ot vallomástételre bocsátotta.”

pedig *utólag* és pedig a szakértőnél *véleményére*, a tanunál pedig *vallomására*. Természetesen eskü helyett úgy a szakértő mint a tanu fogadalmat is tehetnek — ha erre ok van.

*Más az eskü minta is a szakértőnél és más a tanunál.***

3. Kérdés tárgya volt már az is, hogy ezen eljárásban a *tanúkihallgatás és a szemle határidejéről az ellenfél értesítendő-e?*

Véleményem szerint kétségtelen, hogy az ilyen értesítés a közjegyző kötelessége, valamint a közjegyző joga és kötelessége lesz az is, hogy az ilyen megbízás teljesítésének határnapját minden esetben a közjegyző állapítja meg és tüzi ki, amint a Te. 21. §-ában is világosan benne van. Ennek így kell lennie azért is, mert a közjegyző ideje egyéb ügyekkel pl. hagyatéki tárgyalásokkal, esetleg sürgős természetű kiszállásos halálesetre szóló intézkedések készítésével már előre lekötve lehet s így a bíróság által már esetleg kitűzött időben nem tudná foganatosítani az előleges bizonyítás felvételét.

4. Tekintettel a Te. 21. §-ának utolsó bekezdésére, előfordult az a kérdés is, hogy miután ezen szakasz rendelkezése szerint a *szegénységi jogban részesült fél „egyelőre“ a közjegyző díjainak fizetése alól is fel van mentve, a törvény ezen rendelkezése miképen magyarázandó?*

Véleményem szerint nem úgy magyarázandó, hogy a közjegyző ezt a munkát ingyen végezze, hanem úgy, hogy a jegyzőkönyvben felszámított készkiadásait és munkadíjait,

** A *tanu* a Pp. 310. és 311. §-a szerint jobb kezét szívére téve mondja a a következő esküt: „Én N. N. esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre, hogy legjobb tudomásom és lelkiismeretem szerint az igazat és csak az igazat mondtam és semmit abból, amit tudok el nem hallgattam. Isten engem úgy segítjen.“

A *szakértő esküje* jobb kezét a szívére téve a Pp. 358. §. szerint a következő: „Én N. N. esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre, hogy véleményemet részrehajlás nélkül legjobb tudásom és lelkiismeretem szerint fogom előadni.“

Ha az eskü a tanu vagy szakértő vallási meggyőződésével ellentézik, eskü helyett ünnepélyes fogadással erősíti meg vallomását eképen: „Becsületesemre és lelkiismeretemre fogadom, hogy stb.“

— amelyek a perköltségbe számítatnak be. — a Pp. 113. §. 4. pontja szerint az államkincstár előlegezi. Ez iránt a kir. közjegyző forduljon a bírósághoz.

Ezzel kapcsolatban meg kell említenem, hogy a Te. 21. §-ához egyik jogi munkában magyarázat gyanánt ez foglaltatik: ha a szemlét kérő fél részére szegénységi jog engedélyeztetett, a közjegyző díjait az *irodaátalányból* kell kintalni.“

Ide vonatkozólag a 49.000/1930. I. M. sz. végrehajtási rendelet igen szűkösen intézkedik a 4. §-ban, mintegy kiegészítő részéül a Te. 8 és 9. §-ában foglalt szegénységi jogról szóló rendelkezéseknek.

5. *Tanudíj helybentakóknál nem állapítatik meg, még gyári munkásoknál sem.* Erre figyelemmel kell lenni, ez a rendelkezés „a tanudíj korlátozása“ vezérszóval a Te. 106. §-ában bennfoglaltatik.

A tanu és szakértő díját nem a közjegyző állapítja meg, hanem a bíró, de a jegyzőkönyvben felszámítandó.

6. Kétségtelen az is, hogy ilyen birói megbízásokban az 1886. évi VII. t.-c 5. §-a értelmében a kir. közjegyző-helyettes is eljárhat és pedig egyidejűlegesen is főnöke ügyködésével, de a helyettesi jogosítvánnyal nem bíró jelölt tekintettel az eskü fontosságára, — nem járhat el.

7. Bizonyos az is, hogy ilyen eljárásban a jegyzőkönyv csak magyar nyelven vehető fel és ha az érdekeltek bármelyike (fél, tanu, szakértő) nem értené a magyar nyelvet, abban az esetben költségére tolmács alkalmazandó — amennyiben a közjegyzőnek nincs nyelvjogosítványa.

8. Irni nem tudó feleknél vagy tanuknál úgy járjon el a közjegyző, mint a hagyatéki ügyekben, vagyis a közjegyző esetleg a jegyzőkönyvvezető írja alá a felek vagy tanuk nevét s ezek kézjegyeiket tegyék oda, természetesen ilyen esetben a jegyzőkönyv tartalma nemcsak felolvasandó, hanem *megértelmezendő* is lesz.

9. Az érdekeltek személyazonosságát általában úgy kell igazoltatni, amint az a bíróságnál szokásos, vagyis időző

végzés felmutatásával, a jelenlevőkkel, ügyvédekkel stb. a fennforgó eset körülményei szerint.

132. §.

(közjegyzőjelölt váltóóvás felvétele:)

A váltóóvások felvételénél arra nézve merültek fel itt-ott kérdések, hogy a közjegyzőjelölt az óvást önállóan a maga nevében vegye-e fel hivatkozással a kamaránál történt bejegyeztetésére, avagy főnökének megbízását is igazolnia kell-e esetenként úgy amint ez az 1886: VII. t.-c. 4. §-ában a bírósági és gyámhatósági kiküldetéseket teljesítő jelöltekre előszabva van és hogy nem-e volna szükség az óváslevelet a főnöknek is aláírni?

Erre nézve véleményem az, hogy a *váltóóvás felvételénél a jelölt* a Te 132. §-a határozott rendelkezése szerint teljesen önállóan jár el, főnökének vagyoni felelőssége mellett; főnökétől esetenkénti megbízásra nincs szüksége; az *óváslevelet egyedül csak a jelölt írja alá*, — főnöke nem: mert a kir. kijő ezen ügyköre sajátlagos közjegyzői és nem bírói átruházott ügykör, itt tehát az 1886: VII. t.-c. 4. §-a vagyis amikor a kijő bírói átruházott hatáskörben ügyködik — per analogiam sem alkalmazandó; az ellenőrzést a jelölttel szemben azzal gyakorolhatja a főnök, hogy az óváslevélre közjegyzői pecsétet, — melyet „a kijő köteles elzárva tartani” (1874: XXXV. t.-c. 16. §.) teszi fel s ezzel mintegy sanctionizálja befelé maga irányában a jelölt működését; — kifelé pedig a jogkereső közönséggel szemben ezt nem kell kifejezésre juttatni semmivel, csak azzal, hogy a jelölt főnökének nevére, valamint a kamarai bejegyeztetésére hivatkozik s ezek által a lehető félreértéseknek és tévedéseknek eleje van véve.

Egyébként is az óváslevélen esetleg előforduló több aláírás (t. i. a főnöké és jelölté) zavarokra és kétségekre adhatna okot.

139 §.

(a perenkivüli eskü, affidavit)

A Te. 139. §-ában szabályozott perenkivüli eskü vagy fogadalom kivételénél a 28.200/1925. I. M. sz. rendelet,

amint azt fentebb említett előbbi dolgozatomban ismerttettem, részletes szabályokat tartalmaz, a rendelet szabályai olyan világosak, hogy erről többet írni és magyarázni a Közlönyünkben megjelenteknél már alig lehet. E tekintetben az eddig közlötteken kívül legcélszerűbbnek találok az idevonatkozó törvények és rendelet közlését, továbbá azon minta közzétételét, amelyet Dr. Antalfy-Zsiros Aladár kártársam erről a perenkivüli esküről készített.

Perenkivüli eskü.

I.

1925: VIII. t.-c. 47. §. Ha valakinek abból a célból, hogy akár ő maga, akár más személy külföldön valamely jogát érvényesítse vagy megóvja, vagy valamely jogi kedvezményt szerezzen, esküt, vagy eskü helyett ünnepélyes fogadalmat kell letenie, az ilyen perenkivüli esküt (fogadalmat) a járásbíró előtt teheti le.

Az eskü (fogadalom) letételénél követendő eljárást az igazságügy-miniszter rendelettel szabályozza.

Az e § értelmében letett esküt (fogadalmat) az 1878: V. t.-c. (Btk) VII. fejezetének alkalmazása szempontjából mindig olyannak kell tekinteni, mint amelyet polgári ügyben tettek.

II.

1930: XXXIV. t.-c. 139. §. Az 1925: VIII. t.-c. 47. §-a úgy módosul, hogy az ott szabályozott esküt (fogadalmat) kir. közjegyző előtt kell letenni.

III.

A m. kir. igazságügyminiszternek 28200/1925. I. M. sz. rendelete, a perenkivüli eskü (affidavit) tárgyában.

A polgári eljárás és az igazságügyi szervezet módosításáról szóló 1925: VIII. t.-c. 47. §-ában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §. A járásbíró a perenkivüli eskü (affidavit) letétele végett előtte megjelent felet megkérdezi hogy *milyen célra* van szükség a perenkivüli esküre, azután kikérdezi a polgári perrendtartásról szóló 1911: I. t.-c. (Pp.) 306. §-ának 1 bekezdésében meghatározott személyi adatai felől.

Ezekután a kir. járásbíró a félnek *írásban átadott nyilatkozatát* átveszi, vagy *szóval tett nyilatkozatát jegyzőkönyvébe* veszi és mindkét esetben felolvassa.

Az írásban átadott nyilatkozatot a fél másolatban is köteles bemutatni. Ha ennek a kötelességének eleget nem tesz, a másolatot a

biróság az ő költségére készíti el.

2. §. A nyilatkozat felolvasása után a bíróság a megjelent felet felhívja, hogy nyilatkozára esküt vagy a Pp. 310. §-ában meghatározott esetben ünnepélyes fogadalmat tegyen.

Az eskü szövege rendszerint a következő: „Én N. N. esküszöm a mindenható és mindentudó Istenre, hogy az előttem most felolvasott nyilatkozat tartalma igaz. Isten engem úgy segítjen!”

Az ünnepélyes fogadalom szövege rendszerint a következő: „Becsületemre és lelkiismeretemre fogadom, hogy az előttem most felolvasott nyilatkozat tartalma igaz.”

Az eskü vagy a fogadalom szövegét mindig szó szerint jegyzőkönyvbe kell venni.

3. §. Az eskü (fogadalom) letételére egyebekben az 1911: I. t. c. 298, 305, 309, 311. §-át és 312 §-ának 1. és 2. pontját megfelelően kell alkalmazni.

4. §. Az eljárásról jegyzőkönyvet kell készíteni és arról a félnek — kívánságára és költségére — hiteles másolatot kell kiadni. Ha a nyilatkozat kész okiratba volt foglalva, az okiratot is vissza kell a félnek adni és arra az eskü letételét tanúsító záradékot kell rávezetni. A záradékolt okirat másolatát az iratok közt meg kell őrizni.

5. §. A bíróság a jelen rendelet szabályaitól eltérhet, ha a fél előadásából valószínűnek látja, hogy ez az eltérés az eskü (fogadalom) céljának eltérése végett szükséges és ha az eltérés hazai tiltó jogszabályokba nem ütközik.

Kelt Budapesten, 1925. évi június hó 16-án.

Meg vagyok győződve, hogy az 1930. XXXIV. t. c.-nek a közjegyzőket érintő 21., 56., 132. és 139. §-ai gyakorlati alkalmazásánál még számos megoldásra váró részletkérdés fog felszínre kerülni.

Nehogy azonban nagyobb jogbizonytalanság támadjon és ellentétes gyakorlat fejlődjék ki, mindenesetre szükség lesz arra, hogy a közjegyzői kamarák felterjesztései alapján, — amik értesülésem szerint már meg is történtek és a feltárt anyag figyelembe vételével az igazságügyi kormány a pénzügyminiszterium és a kir. kizői kamarák kiküldötteinek meghallgatására szakértekezletet hívjon össze, amelynek eredményeképpen az eddig felvetett és esetleg még felmerülhető kérdések egy kibocsátandó igazságügyminiszteri végrehajtási pótrendeletben vagy utasításban a közjegyzők eljárásának egyöntetűvé tétele végett — egységesen szabályoztassanak. Addig is míg ez bekövetkeznék, evvel a dolgozatommal — tájékoztatóul — hasznos szolgálatot véltem tenni kartársaimnak.

Minta: ha a fél és tanuk **egyidőben** jelennek meg.
56. §-hoz.

60.
1931. ügyszám.

J e g y z ő k ö n y v.

Készítette *Dr. Körössy Bertalan budapesti*
kir. közjegyző *Budapesten* 1931. *ezerki-*
lencszázharmincegy évi; *február* hó 21.
huszonnegyedik napján.

Megjelent előttem: *Kis Pálné született Nagy Ilona asztalos*
segéd neje budapesti VIII. Baross-utca 15 szám alatti lakos
kit személyesen ismerek

és előadja *hogy férje Kis Pál — akivel az előttem hiteles*
alakban felmutatott anyakönyvi kivonat szerint Budapesten
a VIII. ker. anyakönyvhiatalnál 1929. évi január 5-én
házasságot kötött az 1930. évi május 10-én Budapesten VIII.
Rákóczi-út 11 számú házban volt utolsó közös lakásukról —
eltávozott, azóta tőle különváltan él és a házassági élet-
közösséget a mai napig sem állította vissza.

Minthogy házastársának a házassági életközösség vissza-
állítására való köteleztetését kívánja kérni, megkeres aziránt,
hogy az elhagyásra és az elhagyás tartamára nézve hallgassam
ki a vele megjelent és általa megnevezett *Kis János és neje*
született Szabó Éva

tanukat — kiket ő személyesen — ismer és erről neki tanusít-
ványt adjak.

Ezen megkeresés folytán a megnevezett tanukat az 1911.
évi I. t. c. 305. §-ában előszabott figyelmeztetés után külön-külön
és egymás távollétében hallgattam ki a következőkben:

1. Első tanu, ki — személyazonosságát az általa előttem
felmutatott hitelt érdemlő okmányjaival és az általam szemé-
lyesen ismert fentebb megnevezett ügyféllel igazolta

a következően vall:

nevem: *Kiss János*
korom: *67 év*; születésem helye: *Soroksár*
lakhelyem: *Budapest VIII. Rákóczi-út 11 szám*
családi állapotom: *nős* foglalkozásom: *napszámos,*
a felekhez való viszonyom: *Kis Pálnak apja, Kis Pálné*
született Nagy Ilonának apósa vagyok. Kis Pál az én
fiam, felesége pedig a menyem és így én jól tudom, hogy
fiam Kis Pál 1930. évi május havában az ő feleségével
birt utolsó közös lakásukról Budapest VIII. Rákóczi-út

11 szám alatti házból eltávozott, azóta mind a mai napig is külön váltan él feleségétől Kis Pálné született Nagy Ilonától, vagyis az én menyemtől.

A tanu előtt e vallomását felolvastam, ő azt jóváhagyta és előttem sajátkezüleg aláírta.

Kis János

Tanu vallomására az 1911. évi I. t. c. 310. §-ában előszabott esküt ugyanezen törvény 311. §-a szerint előttem letette

2. Második tanu, ki — személyazonosságát az általa előttem felmutatott hitelt érdemlő okmányaival és az általam személyesen ismert ügyféllel is igazolta

a következően vall:

nevem: Kis Jánosné született Szabó Éva,
korom: 57 év; születésem helye: Budapest
lakhelyem: Budapest VIII. Rákóczi-út 11 szám,
családi állapotom: férjes, foglalkozásom: háztartásbeli,
a felekhez való viszonyom: Kis Pálnak az édesanyja, Kis Pálné született Nagy Ilonának az anyósa vagyok.

Kis Pál az én fiam, felesége pedig az én menyem, így tehát jól tudom, hogy fiam Kis Pál 1930. évi május havában az ő feleségével birt utolsó közös lakásukról Budapest VIII. Rákóczi-út 11 szám alatti házból eltávozott, azóta mind a mai napig is különváltan él feleségétől Kis Pálné született Nagy Ilonától, vagyis az én menyemtől.

A tanu előtt e vallomást felolvastam, ő azt jóváhagyta és előttem sajátkezüleg aláírta.

Kiss Jánosné
szül. Szabó Éva.

Tanu vallomására az 1911. évi I. t.-c. 310. §-ában előszabott esküt ugyanezen törvény 311. §-a szerint előttem letette.

Ezt a jegyzőkönyvet a fél előtt felolvastam, ő azt jóváhagyta és azt előttem sajátkezüleg aláírta.

Kelt mint fent.

Díjjegyzék:

1. Állandó díj	6.50 P.	
2. id. szer. díj	..	
3. irás díj	..	
4. jkv., bg.	..	(P. H.)
5. tanusítvány	..	
6. forg. adó	..	
összesen:	P.	

Kiss Pálné
szül. Nagy Ilona.
Dr. Körössy Bertalan
kir. közjegyző.

Jegyzet:

A tanusítványnak a jegyzőkönyv egész tartalmát magában kell foglalnia (1874:XXXV. t.-c. 96. §.) Bevezetése és záradéka így szólhat:

60 1931. ügyszám.

Tanusítvány.

(Bevezetés)

Én Dr. Körössy Bertalan budapesti kir. közjegyző ezennel tanusítom az alább szószerint leírt jegyzőkönyvben foglaltak valóságát.

(Záradék)

Miről megkereső félnek sajátkezü aláírással és hivatalos pecséttemmel ellátva kiadtam ezt a tanusítványt.

Budapesten, 1931. egyezerkilencszázharmincegy évi február hó 25. huszonötödik napján.

Dr. Körössy Bertalan
kir. közjegyző.

Minta: ha a fél és tanuk **nem egyidőben** jelennek meg.

56. §-hoz.

62.
1931. ügyszám.

Jegyzőkönyv.

Készítette Dr. Körössy Bertalan budapesti
kir. közjegyző Budapesten 1931. ezerkilenc-
százharmincegy évi február hó 23. huszon-
harmadik napján.

Megjelent előttem Nagy Pál kereskedő, budapesti
VIII. Vas-utca 10 szám alatti lakos

ki, személy azonosságát az általam személyesen ismert
N. N. fakeskedő, budapesti VIII. Vas-utca 10 szám alatti
lakossal és nevére szóló hitelt érdemlő okmányaival is igaz-
olta

és előadja a következőket: Felesége Nagy Pálné született
Szücs Erzsébet, kivel a felmutatott házassági anyakönyvi
kivonat szerint Budapesten 1928. évi november 5-én házassá-
got kötött őt 1930. január havában elhagyta Budapesten
VIII. Vas-utca 10 szám alatt volt utolsó együtt lakásukról
s azóta vissza nem tért.

Mint hogy házastársának a házassági életközösség vissza-
állítására való köteleztetését kívánja kérni, megkeres aziránt,
hogy az elhagyásra és az elhagyás tartamára nézve hallgassam
ki Nemes Péter és Pap István budapesti

lakosokat, —

mint tanukat — és erről neki tanusítványt adjak.

Ezt a jegyzőkönyvet a fél előtt felolvastam, ő azt jóváhagyta és előttem sajátkezűleg aláírta.

Kelt mint fent

(P. H.)

Nagy Pál

Dr. Körössy Bertalan
kir. közjegyző.

Folytatva 1931 ezerkilencszázharmincegy évi február hó 24. huszonnegyedik napján.

Fenti megkeresés folytán a megnevezett tanukat az 1911. évi I. t. c. 305 §-ában előszabott figyelmeztetés után külön-külön és egymás távollétében hallgattam ki az alábbiak szerint:

1.) Első tanu, kit személyesen ismerek

a következően vall:

nevem: *Nemes Péter*

korom: 50 év; születésem helye: *Budapest*

lakhelyem: *Budapest VIII. Vas-utca 10 szám*

családi állapotom: *nőtlen* foglalkozásom: *házfelügyelő*

a felekhez való viszonyom: *semmi érdekelttségem nincs.*

Nagy Páll és nejét született Szücs Erzsébet házastársakat személyesen ismerem. Tudom, hogy ők mint házastársak Budapesten VIII. Vas-utca 10 szám alatti házban laktak utoljára együtt mint közös lakásukban. — Tudom, mert láttam, hogy Nagy Pálné férje lakásából 1930. évi január havában eltávozott, elvitte magával ruhaneműit és egyéb ingóságait is, azóta lakásukon többször jártam s így tudom, hogy oda mai napig sem tért vissza.

A tanu előtt e vallomását felolvastam, ő azt jóváhagyta és előttem sajátkezűleg aláírta.

Nemes Péter

Tanu vallomására az 1911. évi I. t. c. 310. §-ában előszabott esküt ugyanezen törvény 311. §-a szerint előttem letette.

E jegyzőkönyvet berekesztettem és aláírtam.

Kelt mint fent

Dr. Körössy Bertalan
kir. közjegyző.

(P. H.)

Folytatva 1931 ezerkilencszázharmincegy évi február hó 25. huszonötödik napján.

2. Második tanu, ki — személyazonosságát a nevére kiállított eredeti arcképes utlevelével igazolta

a következően vall:

nevem: *Pap István*

korom: 48 év; születésem helye: *Budapest*

lakhelyem: *Budapest, VIII. Mária-utca 5 szám*

családi állapotom: *nős*

foglalkozásom: *kereskedő*

a felekhez való viszonyom: *érdektelen vagyok. Nagy Pállt és nejét Szücs Erzsébetet már régebb idő óta ismerem; a férj gyermekkori pajtásom volt, házuknál többször megfordultam, innen tudom, hogy ők ez előtt mintegy 2-3 évvel kötöttek házasságot, azonban már több mint egy év óta egymástól különváltak élnek és ez a külön élés mai napig is tart. Tudom azt is, hogy utolsó közös lakásuk Budapesten VIII. Vas-utca 10 szám alatti házban volt.*

A tanu előtt e vallomását felolvastam, ő azt jóváhagyta és előttem sajátkezűleg aláírta.

Pap István

Tanu vallomására az 1911. évi I. t. c. 310. §-ában előszabott esküt ugyanezen törvény 311. §-a szerint előttem letette.

E jegyzőkönyvet berekesztettem és aláírtam.

Kelt mint fent.

Díjjegyzék stb.

Dr. Körössy Bertalan
kir. közjegyző.

(P. H.)

Minta.

B. M. sz.

Tanukihallgatás.

21. §-hoz.

Jegyzőkönyv.

Készítette *Dr. Körössy Bertalan budapesti*
kir. közjegyző Budapesten 1931 évi
hó napján a budapesti közp. kir. járás-
bíróház számú végzése alapján

elleni előleges bizonyítás iránti ügyében alább nevezett tanuk kihallgatásáról.

Jelen voltak:

A bíróság részéről:

A felek részéről:

kir. közjegyző.

jegyzőkönyvvezető.

Eljáró kir. közjegyző a törvényes figyelmeztetés után a megjelent, illetve előállított tanukat egymás távollétében külön-külön a következőkben hallgatta ki:

1. Első tanu, ki személy

a következőkben vall:

nevem:

korom: év: születésem helye:

lakhelyem:

családi állapotom: foglalkozásom:

a felekhez való viszonyom:

Tanu előtt vallomását felolvastam, ő azt jóváhagyta és előttem sajátkezüleg aláírta.

Tanu vallomására a törvényben előírt esküt letette.

2. Második tanu, ki személy

a következőkben vall:

nevem:

korom: év: születésem helye:

lakhelyem:

családi állapotom: foglalkozásom:

a felekhez való viszonyom:

Tanu előtt vallomását felolvastam, ő azt jóváhagyta és előttem sajátkezüleg aláírta.

Tanu vallomására a törvényben előírt esküt letette.

Ezt a jegyzőkönyvet a felek felolvasás után sajátkezüleg aláírták.

Kelt mint fent.

Díjelszámítás a 60.600/1926.
I. M. rend. 33. §-a szerint.

Minta.

Szakértői szemle.

B. M. sz.

21. §-hoz.

Jegyzőkönyv.

Készítette Dr. Körössy Bertalan budapesti

kir. közjegyző

Buda-

pesten 193 évi

hó napján

a budapesti

közp. kir. járásbíróság

számú végzése alapján

elleni szemle által fogatosítandó előleges bizonyítás iránti ügyben.

Jelen voltak:

A bíróság részéről:

A felek részéről:

kir. közjegyző.

jegyzőkönyvvezető.

Eljáró kir. közjegyző a törvényes figyelmeztetés után a megjelent, illetve előállított szakértőket az általános kérdésekre kihallgatta eszerint:

1. az első szakértő neve:

kora: év: születési helye:

lakhelye:

családi állapota: foglalkozása:

a felekhez való viszonya:

2. a második szakértő neve:

kora: év: születési helye:

lakhelye:

családi állapota: foglalkozása:

a felekhez való viszonya:

Ezután eljáró kir. közjegyző

szakértőt megeskette

hites

szakértőt pedig a már letett szakértői esküjére figyelmeztette, megmagyarázta nekik a szemle iránti kérvény tartalmát, valamint a felek kérdőpontjait és miután a szakértők kijelentették, hogy feladatukat megértették, felhívta őket, úgyszintén a feleket is, hogy a szemle fogatosítása végett a helyszínen

193 évi

hó napján dél

órákor jelenjenek meg.

mely felhívást úgy a szakértők, mint a felek tudomásul vették.

Ezt a jegyzőkönyvet a felek és szakértők felolvasás után sajátkezüleg aláírták.

Kelt mint fent.

Folytatólag felvétellett Budapesten, 193 évi

hó

napján a helyszínen

Eljáró kir. közjegyző fenti napon dél órákor megjelent a helyszínen, ahol is a feleket és a szakértőket egybegyűlve találván, szakértők bevezetése után ez utóbbiakat felhívta, hogy a kérvényben foglaltak és kérdőpontok értelmében adjanak véleményt, mire szakértők véleményük betérjesztésére napi határidőt kérnek.

Eljáró kir. közjegyző szakértők részére a kért határidőt engedélyezte és elrendelte, hogy napi zároshatáridő alatt írásbeli véleményüket a szükséges mellékletekkel együtt a törvényes következmények terhe alatt mutassák be.

A szakértők eljáró kir. közjegyző felhívását tudomásul vették.

Ezt a jegyzőkönyvet a felek és szakértők felolvasás után sajátkezüleg aláírták.

Kelt mint fent.

Folytatólag felvétellett Budapesten 1931. évi hó napján.

Eljáró kir. közjegyző a beérkezett szakértői véleményeket a jegyzőkönyvhöz mellékeli.

A jegyzőkönyv berekesztetett.

Kelt mint fent.

Díjfelszámítás a 60.600/1926.
I. M. rend. 33. §-a alapján.

Minta.

Perenkivüli eskü, ha a fél nem hoz kész nyilatkozatot.

1933. ügyszám. 139. §-hoz.

Jegyzőkönyv.

Készítette Dr. Haller Károly budapesti kir. közjegyző Budapesten 1931. évi február hó 10. napján perenkivüli eskü letétele tárgyában. (1925: VIII. t.-c. 47. és 1930: XXXIV. t.-c. 139. §.)

Megjelent Jánosi Zoltán, 47 éves, budapesti születésű, nős, budapesti VIII., Rákóczi-út 35. szám alatti lakos, kereskedő, akit személyesen ismerek s annak kijelentése mellett, hogy az Észak-amerikai Egyesült Államokba való bevándorlása céljából perenkivüli esküvel kell igazolnia azon körülményt, hogy atyja az a Jánosi Ferenc, aki jelenleg New-Yorkban él, felkért, hogy az alábbi szövegű nyilatkozatára a perenkivüli esküt (affidavit) tőle vegyem ki s e jegyzőkönyvről részére tanusítványt adjak.

(Itt következik az ügyfél nyilatkozata.)

Ügyfél nyilatkozatát előtte felolvastam s figyelmeztettem arra, hogy nyilatkozatára az esküt csak úgy tegye le, ha az a valóságnak mindenben megfelel, mert a hamis esküt a törvény

szigorúan bünteti. — Ezután annak kijelentése mellett, hogy a nyilatkozat akaratának mindenben megfelel, arra a következő esküt tette le:

„Én Jánosi Zoltán esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre, hogy az előttem felolvasott nyilatkozat tartalma igaz, Isten engem úgy segítjen.“

Ezt a jegyzőkönyvet ügyfél előtt felolvastam, aki azt akaratával mindenben megegyezőnek nyilvánította és előttem sajátkezüleg aláírta.

Kelt mint fent.

Díj a 60.600/1926. I. M.
rend. 11. §-ának 10. pontja
szerint számítandó.

Jánosi Zoltán
Dr. Haller Károly
kir. közjegyző.

Vagy eskü helyett: Én Jánosi Zoltán becsületemre és lelkiismeretemre fogadom stb.

Minta.

Perenkivüli eskü (affidavit) ha a fél kész nyilatkozatot hoz.

1933. ügyszám. 139. §-hoz.

Jegyzőkönyv.

Készítette Dr. Haller Károly budapesti kir. közjegyző Budapesten 1931. évi február hó 10. napján perenkivüli eskü letétele tárgyában. (1925: VIII. t.-c. 47. §. és 1930: XXXIV. t.-c. 139. §.)

Megjelent Jánosi Zoltán, 47 éves, budapesti születésű, nős, budapesti VIII., Rákóczi-út 35. szám alatti lakos, kereskedő, kit személyesen ismerek s annak kijelentése mellett, hogy az Észak-amerikai Egyesült Államokba való bevándorlása céljából perenkivüli esküvel kell igazolnia azt a körülményt, hogy az atyja az a Jánosi Ferenc, aki New-Yorkban él, felkért, hogy ezen nyilatkozatán, amelyet okiratba foglaltan felmutat, az aláírását hitelesítem s a perenkivüli esküt tőle arra vegyem ki s e körülményt az átadott okiraton záradékolt tanusítással igazoljam. *)

Ezen kérelem folytán a nekem átadott nyilatkozatot, amelynek másolatát pecsétem alatt ezen jegyzőkönyvhöz fűztem, ügyfél előtt egész terjedelmében felolvastam s őt figyelmeztettem arra, hogy nyilatkozatát csak úgy írja alá s arra az esküt csak úgy tegye le, ha az a valóságnak mindenben megfelel, mert a hamis esküt a törvény szigorúan bünteti, mire ő kijelentette, hogy a nyilatkozat tartalma akaratának mindenben megfelel, azt előttem sajátkezüleg aláírta s azután a következő esküt tette le:

„Én Jánosi Zoltán esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre, hogy az előttem most felolvasott ezen nyilatkozat tartalma igaz, Isten engem úgy segítjen!“

Ezt a jegyzőkönyvet az ügyfél előtt felolvastam, ő azt jóváhagyva előttem sajátkezűleg aláírta.

Kelt mint fent.

Díj a 60.600/1926. I. M.
rend. 11. §-ának 10. pontja
szerint számítandó.

Jánosi Zoltán
Dr. Haller Károly
kir. közjegyző.

Vagy eskü helyett: Én Jánosi Zoltán becsületesemre és lelkiismeretemre fogadom stb.

*) A nyilatkozat záradékolása a következő: A 193
ügyszámú jegyzőkönyv alapján tanusítom, hogy Jánosi Zoltán, 47
éves, budapesti születésű, nős, budapesti, VIII., Rákóczi-út 35. szám
alatti lakos, kereskedő, kit személyesen ismerek, miután neki a
fenti okiratot szóról-szóra felolvastam kijelentette, hogy az ok-
irat tartalma akaratával mindenben megegyezik, azt előttem sa-
játkezűleg írta alá s egyuttal az abban foglaltak megerősítésül
előttem a következő perenkívüli esküt (affidavit) tette le: (az eskü
vagy fogadalom szövege).

Minek hitelül sajátkezű aláírásom és hivatali pecsém.
Budapest, 193 stb.

Minta.

193 szám.

132. §-hoz.

Ó v á s.

Én Kiss János mint Dr. Körössy Bertalan budapesti kir.
közjegyzőnek a budapesti kir. közjegyzői kamara 1930.
számú végzésével bejegyzett jelöltje

..... megkerestettem,
hogy a következő úrlapon kiállított váltót: stb.

Kelt Budapesten, 193 ezerkilencszázharminc
évi hó napján.

Dr. Kiss János

mint Dr. Körössy Bertalan budapesti kir. közjegyző-
nek a budapesti kir. közjegyzői kamara 1930.
számú végzésével bejegyzett jelöltje.

(P. H.)

Hullámverések a Te. körül.

Kevés törvényalkotási tevékenység részesült abban a kétes dicsőségben, hogy minden, még a legaprólékosabb részleteiben is annyira a szakkörök érdeklődésének és foglalkozásának középpontjába került volna, mint éppen a törvénykezés egyszerűsítéséről szóló, az 1930. évi XXXIV. törvénycikk. Már a javaslat megjelenése után egymást érték az egyes rendelkezések, sőt az egész javaslattal szemben való tiltakozó állásfoglalások, folytatódtak ezek a javaslat bizottsági, majd képviselőházi tárgyalása rendjén, nem szüntek meg a törvény kihirdetése s az életbeléptetési rendelet megjelenése után, de talán a legerőteljesebb mértékben jelentkeznek most, amikor a törvény rendelkezéseinek a gyakorlat tűzpróbáját kell kiállaniok.

Úgy a szaksajtó, mint a szakkörök most már a gyakorlati esetek tanúságainak leszögezésével is beható részletességgel foglalkoznak a törvény egyes rendelkezéseivel s így legutóbb ez évi február hó 22-ik napján a budapesti Ügyvédi Kamara nagyszabású demonstratív tagértekezletet tartott, amelynek egyedüli tárgya volt a törvénykezés egyszerűsítéséről szóló törvény a gyakorlatban s amely értekezleten külön szakelőadók foglalkoztak a törvény polgári, büntető, végrehajtási és telekkönyvi eljárási rendelkezéseivel. Ezen az értekezleten elhangzott előadások és felszólalások álláspontjai tekintetében élénken jellemzők azok az iróniát nem kis mértékben tartalmazó s a szakszerű tárgyilagosság útjáról elég alaposan elkalandozó megállapítások, amelyek szerint a törvény nem más, mint egy speciális büntetőtörvény, amely a jogkereső közönséget és a jogszolgáltatás közegeit — eltekintve a közjegyzők és végrehajtóktól — egyaránt sujtani kívánja, — hogy a törvénynek tulajdonképpen négy súlyosan kifogásolható része van, a polgári, a büntető, a végrehajtási és a telekkönyvi eljárásra vonatkozó s hogy a törvény a törvénykezés mély pontjának dokumentuma.

Úgy ezen az értekezleten a fent irtaktól eltekintve, más felszólalások rendjén is, nemkülönben a szaksajtó egyes közleményeiben, a közjegyzőkre vonatkozó oly észrevételek is hangzottak el, mintha ez a törvény ismételt is és min-

den indok nélkül favorizálná a közjegyzőket, akiket a magyar társadalomnak a gazdasági válságtól egyedül nem érintett, dús jövedelmeket élvező osztályaként kíván beállítani s akik a jogkereső közönség kárára az újabb hatáskör kiterjesztést, illetve a törvény vonatkozó intézkedéseinek hiányosságát a maguk javára jogszerűtlen előnyök szerzésére kívánják kihasználni.

Általánosságban a törvény intézkedéseinek e támadásokkal szemben való megvédését illetékességünk körébe tartozónak természetesen nem tekinthetjük s ezt annál kevésbé tennők, mivel a törvény, illetve az életbeléptetési rendelet némely rendelkezéseivel, illetve hiányosságaival szemben elhangzott kifogások alaposságát magunk is kénytelenek vagyunk elismerni. E tekintetben különben — ami elég szokatlan — maga az igazságügyminiszter jónak látta félhivatalos nyilatkozatban és interjúkban a törvény védelmére kelni, megállapítván, hogy a törvény szükségességét a szakkörök egyrésze s ezek között éppen a fentemlített ügyvédi tagértekezletet vezető dr. Papp József a budapesti ügyvédi kamara elnöke is elismerte s hogy a gyakorlatnak eddig eltelt hat hetű ideje korántsem elégséges a törvény intézkedései helytállóságának és alaposságának teljes kétségbevonására.

Ami azonban a törvénnyel kapcsolatosan a közjegyzők ellen elhangzott támadásokat illeti, ezek felett a kar presztízse szempontjából sem térhetünk egyszerűen napirendre, de legfőképpen azért sem, mert ezek a támadások minden alaposságot, indokot és tárgyi igazságot nélkülöznek.

Eltekintve a fentírt ügyvédi értekezleten elhangzott minden tárgyi indok nélkül közjegyző ellenes hangulatot keltő, több és kevesebb szellemességgel spékelt megjegyzésektől, különösképpen foglalkoznunk kell a „Jogtudományi Közlöny“ ez évi februárius hó 1. napján megjelent számában „Egyszerűsített eljárás házassági perekben“ címmel közzétett u. n. kritikai megjegyzésben foglaltakkal, különös tekintettel arra, hogy a szakkörökben éppen ennek a lapnak a publicitása a legelterjedtebb.

És itt előljáróban sajnálatosan kell megállapítanunk, hogy éppen ez az elterjedt szaklap látott jónak közölni a szakközleményekben szokásos tárgyilagosságot annyira nél-

külözött cikket, amely hangjától eltekintve is, félremagyarázásra alkalmas s ekként helyreigazításra szoruló téves megállapításokat tartalmaz. A cikkben általánosságban végigvonul a közjegyzőkkel szemben érzett nagyfokú animozitás, ami úgylátszik a tárgyi érvek kisebb mértékét hivatott pótolni.

Ezzel a vonatkozásával a cikknek ezuttal foglalkozni nem kívánunk, mint ahogy ettől a magyar közjegyzői kar-nak a jogszolgáltatás terén immár hat évtizeden át kifejtett s az objektív bírálat által nem kifogásolható munkásságát talán fel is ment. Szükségesnek tartjuk azonban a cikk téves megállapításait az igazság érdekében az alábbiakban rektifikálni.

A cikk megállapítása szerint a Te. 54. §-a a házassági perekben a „közjegyzői meghatalmazást“ tesz kötelezővé. E téves megállapítással szemben egyszerűen utalunk az 54. §. szövegére, amely szerint „a meghatalmazáson az aláírásnak vagy kézjegynek bíróilag vagy közjegyzőileg hitelesítve kell lennie.“ Hogy a közjegyzői meghatalmazás és az aláírásnak közjegyzői hitelesítése nem egyet jelentenek, amely distinkció a cikkíró által különös averzióval kezelt közjegyzői költségek mérvére is kihatással bír, azt tehát felesleges külön indokolni. Téves a cikknek az a folytatólagos megállapítása is, mintha a Te. 56. §-ában felhívott 21. §. alapján a szegényjogban részesülő fél a meghatalmazás aláírás hitelesítés költségei alól is mentesítve lenne. A törvény határozott szövege szerint ez az ideiglenes mentesség csupán az 56. §. alapján kiállított tanúsítványra vonatkozik.

Téves az a megállapítás is, amely szerint a meghatalmazás aláírásakor a fél szegényjogban még nem is „részesülhetett“, Semmi akadálya sincs ugyanis annak, hogy a fél az ügyvédi megbízás megadása előtt kérelmezze a szegényjog engedélyezését, annál kevésbé, mivel a Pp. 122. §-a alapján a fél a szegényjog megadása iránt való eljárásban személyesen, kérelmének jegyzőkönyvre adása útján is eljárhat még abban az esetben is, ha az ügyben az ügyvédi képviselőt kötelező volna. A meghatalmazás hitelesítési költségeivel alább külön foglalkozunk.

Tökéletes mértékben téves továbbá a cikknek az az állítása, mintha a közjegyzők már „berendezkedtek“ volna arra, hogy az „összes helyhatósági bizonyítványokat ők fog-

ják csinálni“. Ezzel szemben tény az, hogy a közjegyzők mindjárt a 49.000/1930. I. M. rendelet megjelenése után e rendelet és a Te. helyes értelmezése alapján arra a határozott álláspontra helyezkedtek, hogy új hatáskörük *tisztán és kizárólag* a Pp. 648. §. 3-ik bekezdése alapján a házassági életközösség helyreállítására kötelező birói határozat kibocsátása iránt benyújtott kérelemhez szükséges nem „helyhatósági bizonyítvány“, hanem az elhagyást és annak tartamát igazoló tanusítvány kiállítására terjed ki. Tehát sem a Pp. 649. §. alapján meginduló eljáráshoz, sem pedig a H. T. 77. §. a. és b. pontjai s esetleg a 80. §. alapján a házasság felbontása iránt benyújtott keresetekhez bármi vonatkozásban szükséges tanusítványokra vonatkozólag megállapították, hogy azok kiállítása közjegyzői hatáskörbe nem tartozik. Ez irányu „törvénytelen abuzus“ kifejlődését, sőt még a keletkezését is maguk a közjegyzők akadályozták meg, amint ezt e közlöny ez évi januári számában dr. Barcs Ernő budapesti kir. közjegyző tollából megjelent cikkben foglaltak s az a körülmény is kétségtelenül bizonyítja, hogy a Kir. Közjegyzők Országos Egyesülete nevében annak elnöke dr. Lázár Ferenc hivatalos átiratban megkereste Budapest székesfőváros polgármesterét a kerületi előljáróságok azirányu utasítása végett, amely szerint helyhatósági bizonyítványok kiadását csupán a Pp. 648. §. alapján benyújtott kérelemhez szükséges bizonyítványra vonatkozólag tagadhatják meg, minden más esetben a helyhatósági bizonyítványt a felek kérelmére kötelesek kiállítani. A törvénytelen abuzus kialakulásának megakadályozására irányuló figyelmeztetés tehát épen a közjegyzők ezirányú határozott fellépése következtében kissé elkésett s a fentiek szerint tárgytalanná is vált.

A cikk a tanusítványokkal kapcsolatosan felveti a közjegyzői illetékesség kérdését is. Erre vonatkozólag egyszerűen utalunk a Közjegyzői Rendtartás 50. §. 3-ik bekezdésére, amely szerint illetékes az a közjegyző, ahol a felek, illetve a tanuk a tanusítvány kiállítása végett megjelennek.

Helyes a cikknek az a megállapítása, mely szerint az utolsó együttlakás és a gyermektelenség igazolására vonatkozó tanusítvány kiállítását a Te. közjegyzői hatáskörbe szintén nem utalta (l. különben e közlöny 1930. decemberi számában dr. Antalffy Zsiros Aladár cikkét). E körülmények-

ról tehát a közjegyzők „külön“ tanusítványt nem állíthatnak ki. Véleményünk szerint azonban épen a felek érdekében semmi törvényes akadálya nincs annak, hogy a Te. 56. §-a alapján kiállított tanusítvány erre vonatkozólag is tartalmazzon adatokat, már amennyiben a kihallgatott tanuk ezeket a tény körülményeket is igazolhatják. Hogy e körülményekre vonatkozólag a bíróság a tanusítványt megfelelő igazolásnak elfogadja-e, az természetesen más kérdés.

Abban is igaza van a cikkirónak, hogy a Te. 56. §-ában felhívott az előzetes bizonyítási eljárásra vonatkozó szabályok, illetve a Pp. 384. §-a alapján vitatni lehetne azt, hogy a közjegyző a tanuk kihallgatásáról s annak határnapjáról az ellenfelet is — esetleg kinevezendő ügygondnok útján — értesíteni volna köteles. Mivel azonban ez az álláspont a Te. miniszteri indokolásában kifejezésre juttatott elvekkel s így különösen az eljárás egyszerűsítésével összhangba sehogy sem volna hozható, ez a szigorú törvénymagyarázat gyakorlati alkalmazást nem nyerhet s a tanu kihallgatásról, illetve a határnapról az ellenfelet értesíteni nem kell (L. dr. Barcs Ernő idézett és dr. Körössy Bertalan e számban közzétett cikkét.)

Itt közbevetőleg meg kell emlékeznünk a kalocsai kir. törvényszék P. 105/1931. számú végzéséről, mely szerint ebben a kérdésben „a bíróság álláspontja az, hogy a Te. 56. §-a értelmében figyelemmel a Pp. 384, 385 és 387. §§-aira, miután a kir. közjegyző az előleges bizonyítás szabályai szerint hallgatja meg a fél által megnevezett tanúkat, az előzetes bizonyítás szabályai értelmében az ellenfél értesítendő a tanúkihallgatás idejéről, hogy amennyiben szükségesnek látja, a tanúkihallgatáson módjában legyen megjeleni és érdekeit képviselni“. E szerint a gyakorlat már produkált egy oly esetet, amely a törvény intenciója szerint helyes állástoglalásnak nem minősíthető s amely nyilván csupán a törvény hiányos szövegezése miatt keletkezhetett.

A Te. életbeléptetésével kapcsolatos új közjegyzői teendők díjazásának törvényes szabályozását elsősorban is maga a közjegyzői kar sürgeti. (l. dr. Antalffy Zsiros Aladár idézett cikke.) A meghatalmazás aláírás hitelesítési költsége, illetve ennek mértéke az érvényben levő díjrendelet, a 60.600/1926. I. M. rendelet vonatkozó rendelkezései alapján határozott és

kétségen felül áll. E szerint oly okiraton való aláírás hitelesítése, ahol érték kitüntetve nincs, ilyen a dolog természete szerint a házassági perekben adott ügyvédi meghatalmazás, egy aláírást számítva, a 80 fillér bélyeggel együtt 3 P 40 f. A Te. 56. §-a alapján kiállított tanusítvány költségeit 3 old. jegyzőkönyvet és tanusítványt véve alapul a 3 P 20 f. bélyegkiadással együtt a hivatkozott díj rendelet vonatkozó tételeinek analog alkalmazása mellett az ez irányban kifejlődött gyakorlat 23 pengő 60 fillér összegben tartja felszámíthatónak. (I. dr. Barcs Ernő és dr. Körössy Bertalan idézett cikkei). Kétségtelen, hogy ha olyan felszámítás tényleg előfordult, aminőről a cikkiró említést tesz, (meghatalmazás hitelesítés 12 P, tanusítvány 66 P) azt a kezdő időkben a költségek kérdésében való tájékozatlanság talán enyhítheti, de véleményünk szerint sem mentheti, azonban egy ilyen szabálytalan felszámításért a komoly jogszolgáltatási tevékenységet végző egész kart felelőssé tenni és elítélni a tárgyilagossággal összeférő eljárás még sem lehet.

Ami végül általánosságban illeti a cikkiró részéről különös idegességgel kezelt közjegyzői költségek kérdését, illetve a Te. által megállapított új hatáskör jövedelem többletét, tekintettel arra, hogy a vonatkozó statisztikai adatok szerint a házassági pereknek mintegy 80 %-át szegényjogon folytatják le, amely esetekben is a közjegyző díjat nem számíthat fel, illetve nem hajthat be, ezuttal csupán jelentős munkatöbbletről, de jövedelem többletről semmi esetre sem lehet szólni.

Meg kell állapítanunk végül, hogy az 1930. XXXIV. törvénycikkkel eszközölt közjegyzői hatáskör kiterjesztést nem a közjegyzői kar kezdeményezte, azt a törvényhozás, illetve az igazságügyminiszter tisztán és kizárólag jogszolgáltatási érdekből statuálta, ez a hatáskör kiterjesztés a karra nézve csak terhet jelent, aki tehát ezzel kapcsolatosan a közjegyzők indokolatlan favorizálásáról beszél, az a józan igazságosság álláspontján nem állhat.

Dr. Szemerjai-Petrán Tibor kir. közjegyző.

Közlemények.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter dr. *Glatz* Lajos szentgotthárdi és dr. *Gálffy* Ferenc újonnan kinevezett békéscsabai kir. közjegyzőket saját kérelmükre kölcsönösen áthelyezte.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter dr. *Stiller* Péter m. kir. kormányfőtanácsos balassagyarmati gyakorló ügyvédet Balassagyarmatra kir. közjegyzővé nevezte ki.

Halálozás. Alsócsernátoni *Damokos* Andor Udvarhely vármegye volt alispánja, az állami gyermekmenhely volt igazgatója, nyugalmazott miniszteri tanácsos, aki az utóbbi években dr. Marko István budapesti közjegyző irodájában mint helyettes működött, Budapesten február hó 14 napján hosszas szenvedés után elhalálozott.

A kir. közjegyzők és jelöltek nyugdíszabályzata. A Budapesti Közlöny ez évi február hó 26-iki számában jelent meg az igazságügyminiszter 1700/1931. I. M. rendelete, amely az 1930:IV. t.-c. 7. és 8. §-ában nyert felhatalmazás alapján megállapítja a közjegyzők és jelöltek nyugdíj szabályzatát. A rendelet a törvényt 1931. évi márc. 1. hatállyal lépteti életbe. A szabályzat részletesebb ismertetését a márciusi számban fogjuk közölni.

A budapesti kamara értekezlete. A budapesti kir. közjegyzői kamara a Te. és annak életbeléptetési rendeletével kapcsolatos közjegyzői vonatkozású kérdésekben február hó 10 napján szűkebbkörű értekezletet tartott dr. *Janits* Imre kamarai elnök vezetése alatt. Az értekezlet előadója dr. *Körössy* Bertalan volt, aki nagy alaposággal összegyűjtött adatokkal ismertette a felmerült vitás kérdéseket körvonalazván azok tekintetében elfoglalt álláspontját is. Az értekezleten értékes felszólalások után kialakult a vitás kérdéseknek az a megoldási módja, amelyet dr. *Körössy* Bertalannak közlőnk jelen számában közzétett cikkében talál az olvasó.

A pécsi kamara memoranduma az igazságügyminiszterhez. A pécsi kir. közjegyzői kamara ez évi január hó 20. napján tartott üléséből — főleg a Te. 21 és 56. §-aival kapcsolatosan a gyakorlatban felmerült vitás

kérdések tárgyában — terjedelmes memorandumot intézett az igazságügyminiszterhez s ezt a memorandumot hasonló állásfoglalás céljából a társkamaráknak is megküldötte. A memorandum a Te. és az életbeléptetési rendelet által megoldatlan kérdések részletes és kimérítő ismertetése után az 56. §-ra vonatkozólag egy speciális végrehajtási utasítás kiadását sürgeti, a 21. §-ra vonatkozólag pedig a bíróságok utasítását kéri arra nézve, úgy az előleges bizonyítás felvételnek a közjegyző által való foganatosítását a lehetőség szerint mellőzzék, mivel — a memorandum álláspontja szerint — a birói megbízásnak kényszer eszközök megadása nélkül értelme nincs, a kényszereszközök alkalmaztatásának hatásköri átruházása pedig majdnem megoldhatatlan nehézségekkel járna.

A budapesti kamara közgyűlése. A budapesti kir. közjegyzői kamara ez évi rendes közgyűlését 1931. március hó 22. napján d. e. 1/2 10 órakor fogja a rendes helyen a budapesti törvényszék első emeleti tanácstermében a szokásos tárgysorozattal megtartani.

Megjegyzések a törvénykezés egyszerűsítési törvény körül folyó vitához. Dr. Elbel Tibor közjegyző cikkére legyen szabad megjegyezni a következőket:

Nem oszthatom azt a nézetet, amely szerint a közjegyző olyan tényt tanúsít, amely nem a jelenlétében történt és így nem is tényt tanúsít, hanem csak valószínűsít. A közjegyző tanusítványával, szerény nézetem szerint, nem az elhagyás tényét és tartalmát valószínűsíti, hanem a tanuk vallomását és hogy a tanuk vallomásukra az esküt letették, mint előtte lefolyt tényeket, tanusítja.

A közlöny igen tisztelt Szerkesztőjének, a T. 56. §-a szerinti tanusítás bélyegzésére vonatkozó megjegyzésére óhajtanék itt részletesen kitérni s ezzel kapcsolatban a bélyegilletékek tekintetében elfoglalt álláspontomat bátor-kodom kifejtteni.

Semmi kétség aziránt, hogy a tanusítványra 1 pengő 60 fillér bélyeg jár. Az illeték-díjjegyzék 65. tételének e. pontja szerint a tanusítvány egy korona bélyeggel volt ellátandó. Ez a rendelkezés alapján véve ma is érvényben van, csak a lerovandó bélyeg összege változott. Az inflációs

időben több rendelet jelent meg, majd a pengőérték behozatala után megjelent a 163.600/1926 P. M. rendelet, amely a 24. §. utolsó bekezdésében 1 pengő 60 fillérben állapítja meg mindazon bizonyítvány (tanusítvány,) bélyegilletékét, amelyet közjegyző ad ki.

Meg kell itt jegyezni, hogy a dr. Kepes János közjegyző által kiadott „Kir. Közjegyzői Dijszabás“ a XIV-XIX. számú táblázataiban tévesen állapítja meg a tanusítvány illetékét 80 fillérben, mert az 1 pengő 60 filléres bélyegilleték alá esik, ugyanazon szakasz fentközlött rendelkezése alapján.

Nehezebb probléma a jegyzőkönyv bélyegzésének kérdése.

Én a közjegyzői törvény 97. §-a alá soroztam ezt a tanusítványt. Ennek alapul vétele mellett a jegyzőkönyv az illeték díjjegyzék 66. §. e. pontja utolsó bekezdése szerint bélyegtelen, mert a közjegyzői törvény 103. §-a szerint felvett jegyzőkönyvek illetékmentesek. (Itt meg kell jegyezni azt, ami egyébként érthetetlen, hogy a 102. szerinti tanusítvány jegyzőkönyvére ez a bélyegmentesség ki nem terjed.)

Miután azonban többen sui generis — vagyis a közjegyzői törvény tanusításainak keretébe el nem helyezhető, külön, önálló tanusítványnak tekintik a T. 56. §. szerinti tanusítást, ez így a 103. § alá nem volna sorolható s a jegyzőkönyve nem bélyegmentes, hanem szabályszerűen bélyegzendő. Miként történjék ez a bélyegzés? Ez attól függ, milyen eljárásnak tekintjük ezt a tanusítást az illeték szempontjából, közigazgatásinak-e, vagy biróinak. Közigazgatási alatt bélyegzés szempontjából általában minden eljárást értünk, amely nem birói. (Illetékügyi Codex II. kiadás 231. oldal). Ha ez közigazgatási, akkor egy pengő 60 fillér illeték alá esik a 163.600/1926 sz. rendelet 11. §. 2. bekezdése és 12. §-a szerint, ha birói akkor az 1914. évi XLIII. t.-c 1. §-a 1/b. pontjában meghatározott bélyegilletéket kell a jegyzőkönyvön leróni.

A törvényjavaslat indokolása az 56. §. alkalmazása tekintetében hivatkozik az előleges bizonyításra azzal, hogy a különélés bizonyítása, úgy mint az előzetes bizonyítás is, a közjegyzőre bízatik, vagyis az 56. §. szerinti tanusítás az előleges bizonyításnak egyik válfaja. Ez, továbbá az a körül-

mény, hogy a tanusítvány birói eljárás alapját képezi és az birói tevékenységnek is tekinthető, arra enged következtetni, hogy a közjegyző itt tulajdonképen átruházott birói hatáskörben jár el s így az általa felvett jegyzőkönyv is e szerint bélyegzendő. Miután pedig az 1914. XLIII. t.-c. 87. §-a szerint egyéb birói eljárás alatt (1. §. 1/b.) olyan eljárást kell illeték szempontjából tekinteni, amelyet a Pp. nem szabályoz, ennél fogva itt a Pp. által nem szabályozott eljárásra kiszabott vagyis az 1. §. 1/b. pontjában meghatározott bélyegilleték lesz alkalmazandó. Itt vagyoni jogi igényről nem lévén szó, az idézett törvény 34. §-a alapján értékalapul 2000 pengő veendő s így 24 fillér bélyegilleték rovandó le a jegyzőkönyvön. Én ezt a megoldást tartom leghelyesebbnek. Kétségtelen, hogy ennek minden tekintetben való helyessége vitatható, — s bizonyára éppen ez a vitathatóság készítette közlönyünk általam igen tisztelt szerkesztőjét, hogy a legmagasabb bélyegilleték leróását tartotta helyesnek, mert így a pénzügyi hatóság esetleges birságolása alól feltétlen mentesül.

A perenkivüli eskü kivétele alkalmával felvett jegyzőkönyvre 1 P 60 fillér bélyegilleték rovandó le. Ez az eljárás bélyegzés szempontjából semmi vonatkozásban sem birói eljárás, hanem a közjegyzői ügykörbe utalt önálló eljárás, amely tehát nem az 1914. évi XLIII. t.-cikk, hanem az illetékdíjjegyzék szabályozása alatt áll s a bélyegilleték a 163.600/1926. P. M. 11 és 12. §-a szerint rovandó le. Egyébként sem a törvény, sem annak végrehajtási rendelete nem tartalmaz a bélyegzésre vonatkozólag semmiféle rendelkezést.

Kérdés tárgyát képezheti még, miként bélyegzendő a fél által átadott iratra vezetett tanusítás. Szerény nézetem szerint nem lesz elegendő a 80 fillér, mert itt nem csupán aláírás hitelesítéséről van szó, hanem tanusításról is és így a már idézett rendelet 24. §-a utolsó bekezdése alapján 1 P 60 fillér bélyegilleték leróása szükséges.

Az előleges bizonyítás jegyzőkönyve az 1914. XLIII. t.-c. I. §. 1. a. pontja szerint bélyegzendő, mert itt a közjegyző eljárása a kiküldött biró eljárásával azonos.

Tekintettel a sok szegényjogos házassági eljárásra s arra, hogy a meghatalmazásokon gyakori a következő fel-

jegyzés „Szegényjogon bélyegmentes“ célszerűnek találom idézni az 1920. évi XXIV. t.-c. 7. §-ának 4. bekezdését „A meghatalmazás illetékköteles, tekintet nélkül arra, hogy az az eljárás, amelyben felhasználják illetékmentességben részesül-e vagy sem.“ Ezt a törvényt későbbi törvény hatályon kívül nem helyezte*.

Mentségemre, — nehogy a kincstár zsoldjában állónak tartsanak olvasóim — ki kell jelentenem, hogy mindez egyéni véleményem, amelyet a mai jogszabályokból szűrtem le. A pénzügyi szabályok amugy is átláthatatlanok, mennyire azokká válnak azok a kincstár érdekeit védők kezében akkor, amikor új szabályok nélkül, új eljárásokra alkalmazandók, azt olvasóim belátására bízom. Éppen ezért kell azt a díjtételt alkalmazni, amely ellen még a legmerészebb fantáziájú pénzügyi szakértő sem tehet kifogást, mert az ügyfélen utólag nehéz lesz valamit behajtani.

dr. Antalfy Zsiros Aladár

kir. közjegyző helyettes.

*Most jelent meg a közigazgatási bíróság 121. számú jogegységi megállapodása, amely szerint „szegénységi jog alapján perlő fél által kiállított ügyvédi meghatalmazás illetékmentes“. A megállapodás indoka az, hogy az 1920:XXIV. t.-c. 7. §-a a szegénységi jogon perlő fél által kiállított ügyvédi meghatalmazásnak az 1914:XLIII. t.-c. 75. §-án alapuló illetékmentességét nem szüntette meg, ami tárgyi illetékmentesség s ez a személyes illetékmentességtől jogi hatás tekintetében is különbözik.

Szerk.

A közjegyzők gyámhatósági képviseleti joga.

A 110,443/1910. szám alatt a belügyminiszter az igazságügy-miniszterrel egyetértően rendeletet adott ki, mely szerint a kir. közjegyző, illetve helyettese magánfeleknek a gyámhatóság előtt való képviseletére jogosultsággal nem bir. Ez a rendelet az 1874. évi XXXV. t.-c. 55. §-ával, amely szerint a közjegyző a hatóságokhoz általában, a bíróságokhoz pedig nem peres ügyekben beadványokat intézni jogosult, összhangba sehogysem volt hozható. Most a belügyminiszter 202,143/1931. X. szám alatt újabb határozatot hozott egy konkrét ügyben, amelyben kimondja, hogy a hagyaték tárgyalásával megbízott közjegyző a gyámhatóság határozata ellen sem ebben a minőségben, sem pedig az érdekelt felek képviseletében jogorvoslással nem élhet. Hogy az utóbbi határozat a közjegyzők beadvány benyújtási jogát egyébként

el akarta-e ismerni s csupán a jogorvoslati jogosultságot döntötte-e el nemlegesen, az a határozat szövegéből meg nem állapítható. A közjegyzői törvény fentidézett §-ával ez a határozat is ellentétben áll, mivel ha a közjegyzők a hatóságokhoz felek nevében beadványokat intézhetnek, vitathatatlan volna az a joguk is, hogy a beadványra hozott határozat ellen jogorvoslattal is élhessenek.

A kereskedelmi levelek illetékmentessége.

Vita tárgyát képezte az, hogy a kereskedelmi levelek feltételes illetékmentessége megszűnik-e, ha a levélen az aláírást vagy a cég aláírást közjegyző hitelesíti. A kérdést a közigazgatási bíróság legújabbán megjelent 125 számú jogegységi megállapodásával nemlegesen döntötte el kimondván, hogy a kereskedők és ipartűzők által kiállított saját kereskedelmi vagy iparüzletük tárgyára vonatkozó jogügyletet tartalmazó levelek feltételes illeték mentességét a levelek aláírásának, vagy cég aláírásának közjegyzői hitelesítése nem szünteti meg, vagyis a hitelesítés az illeték mentesség elbírálása szempontjából a bíróságok előtt, vagy hivatalos célra való használatnál e döntés szerint nem azonos joghatályú.

A megkisérelt ingatlan árverés díja. A közjegyző a tkvi. hatóság megbízó végzése következtében mivel az árverésnek az összes végrehajtatókkal szemben való beszüntetéséről értesítést nem kapott, az árverés megtartása végett a kitűzött helyen és időben megjelenik. Mivel egyik végrehajtató sem volt jelen, az árverést nem fogatosítja s költségeit azzal a csatlakoztatott végrehajtatóval szemben számítja fel, akinek részéről az árverés beszüntetésére vonatkozólag értesítést nem kapott. A tkvi. hatóság ezt a végrehajtatót a közjegyző költségeiben marasztalja is. A végrehajtató a végzés ellen felfolyamodást ad be, amelynek következtében a budapesti törvényszék, mint felfolyamodási bíróság 21. Pf. 25654/1930. számú végzésével a csatlakoztatott végrehajtatót a kiküldött díjainak előlegezése alól felmenti a következő indoklással:

„Oly jogszabály vagy bírói gyakorlat, melynek értelmében az ingatlan árverés megkisérlése körül a kiküldött részéről felmerülő költségek előlegezésére a csatlakoztatott végrehajtató képviselője is kötelezhető lenne, — nincs. De adott esetben maga a csatlakoztatott végrehajtató

sem kötelezhető a kiküldött díjainak előlegezésére, mert az iratokból megállapíthatólag a csatlakoztatott végrehajtató a végrehajtás megszüntetésére irányuló kérvényét a végrehajtást elrendelő bíróságnál beadta s utóbbinak a végrehajtást megszüntető végzése a telekkönyvi hatósághoz már 1930. évi június hó 11-én megérkezett és ennek alapján a telekkönyvi hatóságnak már módjában állott intézkedni az irányban, hogy az 1930. évi szeptember 1-re kitűzött árverés a fentnevezett s hivatalból csatlakoztatott végrehajtató érdekében meg ne tartassék. Abból, hogy a tkvi hatóság ez intézkedést megtenni elmulasztotta, a kötelezettségének eleget tett végrehajtatóra hátrány nem származik s őt a kiküldött megjelenésével felmerülő költségek előlegezésének kötelezettsége nem terhelheti annál kevésbé, mert az esetleg előlegezendő költségeket a végrehajtást szenvedőre áthárítani többé módjában sem áll.“

Vagyis a közjegyző díjkövetelési igénye jogos, mivel azonban ennek realizálását bírói mulasztás akadályozza, tehát a bírói logika szerint ki károsodják más, mint a közjegyző.

Irodalom. Váltójog a gyakorlatban címmel vitéz *Barcza* Ferenc dr. kir. közjegyző helyettes a gyakorlati élet fontosabb kérdéseiben könnyű kezelésű utmutatás céljából kézikönyvet irt és adott ki, amely 2 P 50 f. áron Dunavescén a szerzőnél megrendelhető.

Kihirdetett törvények.

1931. I. t.-c. A fertőző betegségek elleni védekezés tárgyában kötött magyar-jugoszláv egyezmény becikkelyezése.

1931. II. t.-c. egyes mezőgazdasági termények és termékek, valamint állatok és állati termékek állami ellenőrzőjeggel ellátásáról.

1931. III. t.-c. a honvédség, vámórség, folyamórség és csendőrség kötelékében szolgálatot teljesített legénységi állományu egyéneknek a köz- és magánszolgálatban alkalmazásáról.

1931. IV. t.-c. a tengeri hajók tulajdonosainak felelősségére vonatkozólag az 1924. augusztus hó 25-én Brüsszelben kelt egyezmény becikkelyezéséről.

1931. V. t.-c. a törvényes elsőbbségekre és tengeri jel-

zálogjogra vonatkozólag az 1926. április 10-én Brüsszelben kelt egyezmény becikkelyezéséről.

1931. VI. t.-c. a hajós elismervényekre vonatkozólag 1924. augusztus 25-én Brüsszelben kelt egyezmény becikkelyezéséről.

Rendeletek.

161.000/VII. a P. M. az alkalmazottak kereseti adója fizetési módozatainak megállapítása.

2000/1931. P. M. a jövedelem és vagyonadó 1931. évi kivetése.

280.000/1931. M. E. sz. a pénzügyintézetekre vonatkozó csődönkívüli kényszeregyezségi eljárás szabályainak módosítása és kiegészítéséről.

49.343/1930. I. M. X. sz. Pusztacsalád kisközségnek törvénykezési átsatolásáról.

370/1931. M. E. sz. a közigazgatás egyszerűsítését előkészítő munkálatok megszervezéséről.

2167/1931. I. M. X. sz. Kömpöc, Pálos és Majsajakabszállás puszták törvénykezési átsatolásáról.

610/1931. M. E. sz. az 1914—1918. évi világháboruban katonai egyéneknél, valamint a katonai kötelékbe nem tartozó, de mozgósított fegyveres erőt követő polgári egyéneknél, továbbá a hadifogságba esett katonai egyéneknél előfordult halálesetek anyakönyvezésére vonatkozó némely szabály módosításáról és kiegészítéséről.

153.869/1930. K. M. sz. a társadalombiztosítási ügyek keresetszerű intézésére szóló iparigazolványok kiadásának eltiltásáról.

207. **Vidékre állandó alkalmazást nyerhet** 30—40 év körüli férfi közjegyzősegéd, aki az összes írásbeli teendőket és ügykezelést teljesen önállóan és kifogástalanul el tudja látni. Felbélyegzett jelentkezéseket eddigi működési hely és idő, valamint fizetési igény feltüntetésével, sajátkezű irással a kiadó továbbítja.

208. **Perfect helyettes** 12 évet meghaladó gyakorlattal, német nyelvjogosítvánnyal Budapesten vagy vidéken azonnalra is állást keres. Cim a kiadóban.

209. **Kezdő közjegyzőhelyettes** állást keres félévi gyakorlattal, ny. btető kir. járásbíró, azonnali belépésre.

210. **Közjegyzőhelyettesnek** ajánlkozik mérsékelt igényekkel dr. Bodó Attila ügyvéd Debrecen, István-út 28.

211. **A közjegyzői teendők minden ágában jártas**, 15 évi gyakorlattal bíró, jogvégzett önálló munkaerő közjegyzői segédi minőségben alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban.

212. **Közjegyzősegédi állást** keres 8 évi teljes praxissal, magyar, német, tót nyelvtudással, minimális igényekkel perfect munkaerő. Cim a kiadóban.

213. **Néhai dr. Band Lajos** közjegyző úrnak 12 évig volt perfect és teljesen önálló irodakisasszonya budapesti közjegyzői irodába azonnali belépésre állást keres. Telefon: 215—60.

214. **Összes közjegyzői munkákban** teljesen perfect, önálló, érettségizett munkaerő azonnalra állást keres. S. E. Budapest Tisza Kálmán-tér 6. I/15.

215. **Közjegyzői irodai gyakorlattal** bíró, keresztyén úri-leány perfect magyar gyors és gépirónő, német tudással állást keres. Waisbecker Edith I. Horthy M.-körtér 3/b.

Apróhirdetés egyszeri közzétételének díja:

Alkalmazottat keresőknek 2.— P.

Alkalmazást keresőknek 1.— P.